

Kadın Barış İnşacılarını Fonlamak

BARIŞIN ÖNÜNDEKİ ENGELLERİ KALDIRMAK

France Bognon, Esq.
Sanam Naraghi Anderlini, MBE

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	3
GİRİŞ	4
Amaç ve Metodoloji	7
KADIN BARIŞ İNŞACILARINI FONLAMANIN ÖNÜNDEKİ SÜREGELEN ENGELLER	8
A. Kanıt Açmazı	8
1. WPS araştırmalarının ve bilgisinin yeni ve disiplinler arası bir alan olması	8
2. Barış inşasının etkisini ölçecek yeterli aracın bulunmaması	8
3. Diploması, kalkınma ve güvenlik alanlarındaki kurumsal eylemsizlik	9
4. İşleri her zamanki gibi yürütmeye devam ederek sürdürülebilir barışın getirilemediğinin inkar edilmesi	10
B. Risk Almaya Hazır Olunmaması	10
1. Gerçek uzmanlar kim?	11
2. Finansal risk bir ihtimal mi yoksa gerçeklik mi?	12
3. Terörle mücadelede riski kim alıyor?	13
C. İdari Engeller	14
SONUÇ	16
Kadın Barış İnş Kuruluşlarına Daha İyi Hibe Sağlanabilmesine İlişkin Operasyonel Kılavuz	17
Ek I: Mevcut Hibe Modelleri	33
Ek II: WPS Gündeminin Fonlanmasına İlişkin Normatif Çerçeveselr	38

TEŞEKKÜR

Bu yayın, başta bilgi ve fikirlerini paylaşarak bu analize katkı sunan Women's Alliance for Security Leadership (WASL – Güvenlik Liderliği İçin Kadın İttifakı) üyeleri olmak üzere kadın barış inşacılarının yaşanmış deneyimlerini odağına almaktadır. Yapılan görüşmelere ve istişarelere zaman ve enerjilerini ayıran uygulayıcılar, araştırmacılar ve politika yapıcılara içten teşekkürlerimizi sunarız.

Bu dokümanın geliştirilmesi, incelenmesi ve yayınlanmasında uzmanlıklarından faydalandığımız iş arkadaşlarımıza teşekkürlerimizi sunarız. Yazarlığını France Bognon ve Sanam Naraghi Anderlini'nin üstlendiği bu doküman için yapılan araştırmalara Olga Andrew, Helena Grönberg, Melinda Holmes, Maya Kavalier ve Kendahl Tyburski katkıda bulunmuştur. Sohaila Abdulali ve Juliana Jackson'dan oluşan editoryal ekibin liderliğini Rana Allam üstlenmiştir. Rana El-Beahiry, Malalai Habibi, Lauren Mellows, Stacey Schamber, Yodit Willis ve Sameen Zehra ek destek sağlamıştır.

ICAN olarak yayının geliştirilme süreci boyunca dokümanı incelemekte uzmanlıklarından faydalandığımız ve yayına katkıda bulunan Abir Hajibrahim, Mobaderoon Network (Suriye); Beth Woroniuk, Equality Fund (Eşitlik Fonu – Kanada); Cath Thompson, Peace and Security Funders Group (Barış ve Güvenlik Bağışçıları Grubu – Amerika Birleşik Devletleri); Cerue Garlo, Women Education Development Organization of Liberia (Liberya Kadın Eğitim ve Kalkınma Kuruluşu – Liberya); Charlotte Melly, Peace Direct (Amerika Birleşik Devletleri); Elin Miller, Kanada Küresel İlişkiler Dairesi (Kanada); Faye Minshall, Birleşik Krallık Dışişleri, Milletler Topluluğu ve Kalkınma Bakanlığı (Birleşik Krallık); Ghita El Khyari, Women's Peace and Humanitarian Fund (Kadın Barış ve İnsani Yardım Fonu – Amerika Birleşik Devletleri); Halima Mohamed, Coast Education Center (Kıyı Eğitim Merkezi – Kenya); Marita Sørheim-Rensvik, Dışişleri Bakanlığı (Norveç); Mohammad Hajaj, Al-Tahreer Association for Development (El Tahrir Kalkınma Derneği – Irak); Mossarat Qadeem, PAIMAN Alumni Trust (PAIMAN Üyeleri Vakfı - Pakistan); Nicholas Ryan, Kanada Küresel İlişkiler Dairesi (Kanada); Rachel Thomas, Human Rights Funders Network (İnsan Hakları Bağışçıları Ağı – Amerika Birleşik Devletleri); Riva Kantowitz, Dag Hammarskjöld Foundation (Dag Hammarskjöld Vakfı – İsveç); ve Visaka Dharmadasa, Association of War Affected Women (Savaşta Etkilenen Kadınlar Derneği – Sri Lanka) isimli iş arkadaşlarımıza özellikle teşekkürlerimizi sunmak isteriz.

Son olarak, bu yayın Channel Foundation (Channel Vakfı); Compton Foundation (Compton Vakfı); Almanya Federal Dışişleri Bakanlığı, Kanada Küresel İlişkiler Dairesi; Norveç Dışişleri Bakanlığı; One Earth Future Foundation (One Earth Future Fonu); Ploughshares Fund (Ploughshares Fonu); İsveç Dışişleri Bakanlığı; İsviçre Federal Dışişleri Bakanlığı; Birleşik Krallık Dışişleri, Milletler Topluluğu ve Kalkınma Bakanlığı; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve BM Kadın Birimi kuruluşlarının ICAN'e sağladığı mali ve diğer destekleri sayesinde gerçekleştirilebilmiştir.

Önerilen alıntı şekli:

Orijinal:
France Bognon and Sanam Naraghi Anderlini, "Funding Women Peacebuilders: Dismantling Barriers to Peace," International Civil Society Action Network, October 2020.

Türkçe:
France Bognon ve Sanam Naraghi Anderlini, "Kadın Barış İnşacılarını Fonlamak: Barışın Önündeki Engelleri Kaldırmak," Uluslararası Sivil Toplum Eylem Ağı, Ekim 2020.

GİRİŞ

Kadın, Barış ve Güvenlik (WPS) Gündeminin 20. yıldönümünü geride bıraktığımız bu günlerde, kadınların liderliğindeki sivil toplum kurumlarının fonlanması meselesi sonunda ciddi biçimde masaya yatırıldı. Yıllardır barışın sürdürülebilmesi için kadınların desteklenmesinin gerekli olduğunu öne süren yığınla politika dokümanı ile başta sivil toplum kuruluşları (STK) ve ağları olmak üzere kadın aktivizmine aktarılan fonların yetersizliği arasında derin bir uçurum var. Bu yetersiz kaynaklar küresel WPS hareketinin laneti olmuştur. Yerelde faaliyet gösteren barış inşacıları, barışın sürdürülmesi yönündeki en büyük engelin hala yeterli fon ve kaynaklara sahip olunmaması olduğunu belirtmektedirler.¹ Uluslararası kuruluşlardan ulusal ve yerel kuruluşlara kadar her alanda kadın barış inşacıları, bir yandan uzun vadeli karmaşık sorunları çözmek için çalışıp kendilerini riske atarken bir yandan da hem sınırlı kaynakları idareli kullanıp hem de bağışçıların verdiği kısa süreli, külfetli süreçlere ve proje odaklı fonlara uymakta ustalaşmıştır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK) 1325 sayılı kararının kabul edildiği 2000 yılının başlarında, kadın barış inşacıları ve savunucular, kırılğan ve krizlerden etkilenen yerlerde yerel ve tabandaki kadın kuruluşlarının fonlanması çağrısında bulundu. Bu fonlama barış inşacılarının çatışma süresi boyunca çalışmalarını sürdürebilmelerini sağlamak için gerekli görülmüştür. Güvenlik Konseyinin 2000 yılındaki siyasi realitesi sivil toplum barış inşa faaliyetlerine ne ölçüde değinebileceğini kısıtlamış olsa da 1325 sayılı BMGK kararının destekçileri, kapsayıcılık ve kadın barış inisiyatiflerinin desteklenmesi yönünde önemli bir kapsam elde etmeyi başarmıştır.²

Aradan yirmi yıl geçmesine rağmen finansal kaynaklar bu taahhüdün özüne ulaşmaktan hala uzak. Çatışmalardan etkilenen ve kırılğan örneklerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları programlarına ayrılan ikili yardımların payı yalnızca %4.5 seviyesinde.³ Bu ülkeler için 2017-2018 yılları arasında ayrılan toplam ikili yardım ise, doğrudan kadın hakları örgütlerine giden 96 milyon doların sadece %0.2'si seviyesinde ve bu yüzde on yıldır hiç değişmedi.⁴ Ulusal Eylem Planları gibi spesifik politika taahhütlerinde ise genellikle bir fonlama planı yer almıyor. 2020 Haziran itibarıyla kabul edilen yalnızca 20 adet Ulusal Eylem Planında (tüm dünyada hazırlanan planların %24'ü) bir bütçeye yer verildi.⁵

Bu dikkat çekici istatistiklere rağmen, bu fonların yüzde kaçının gerçekte kadın barış inşa kuruluşlarına ulaştığına dair bir bilgi olmadığı için elimizdeki veriler resmin tamamını göstermekte yetersiz. Birçok bağışçı "toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi yönünde yaptıkları yatırımın politika beyanlarına ve taahhütlerine göre eksik kaldığını ve yeni bir fonlama yaklaşımına ihtiyaç duyulduğunu" kabul etmektedir.⁶ Fakat büyük güç odaklarının yükselişte olan uluslararası savunma sanayiine ayırdıkları kaynaklara baktığımızda bu sözler yetersiz kalıyor. Küresel askeri harcamalar 2019 yılında rekor kırarak 1.9 trilyon dolar seviyesine ulaşmıştır. BM Kadın Birimi bu yatırımların ve silah ticaretinin kadın hakları örgütlerine verilen bağış desteğinin yaklaşık 20,000 katı olduğunu tespit etmiştir.⁷ 2020 Kadın, Barış ve Güvenlik Hakkında Genel Sekreter Raporunda KGB gündeminin finansmanındaki eksikliklerin altı çizilerek aşağıdaki değişiklik çağrısında bulunulmuştur:

1. "Connecting the Views of Local Peacebuilders on Sustaining Peace," International Peace Institute, October 17, 2017, <https://www.ipinst.org/2017/10/local-peace-builders-on-sustaining-peace>.
2. BM Güvenlik Konseyi, Kadın, Barış ve Güvenlik Hakkında 1325 sayılı Güvenlik Konseyi Kararı (2000) [İngilizce], 31 Ekim 2000, S/RES/1325 (2000), Madde 8(b), <https://www.refworld.org/docid/3b00f4672e.html>.
3. Jen Ross, "Chronically Underfunded, Women Peace Builders Need Support More than Ever: UN Women Data Hub," UN Women, October 29, 2020, <https://data.unwomen.org/features/chronically-underfunded-women-peace-builders-need-support-more-ever>.
4. A.g.e.
5. BM Güvenlik Konseyi, Kadın, Barış ve Güvenlik Hakkında Genel Sekreter Raporu [İngilizce], 25 Eylül 2020, S/2020/946, <https://undocs.org/en/S/2020/946>.
6. DAC Network on Gender Equality, "Innovative Funding for Women's Organisations," Organisation for Economic Co-operation and Development, July 2008, <https://www.oecd.org/dac/gender-development/40954592.pdf>.
7. Ross, "Chronically Underfunded".

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve barış yönünde kaydedilen tarihi aşamaların yıldönümünde önceliğimiz, yetersiz fonlama trendini tersine çevirmek, toplumsal cinsiyet eşitliği girişimlerini destekleyen bağışçıları artırmak ve çeşitlendirmek, kırılgan bölgelerde barış çalışmalarında bulunan kadın liderlerin ve kuruluşların sürdürülebilir fonlara ulaşabilmelerini sağlamaktır.⁸

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) 2019 yılında yerel ve uluslararası sivil toplum kuruluşları (STK) arasında fon bulma açısından bir eşitsizlik olduğunu teyit etmiştir. Afrika Yönetişim, Sorumlu İşletme ve Toplumsal Sözleşme Platformu Sekreterliği Başkanı Paul Okumu, yerel STK'ların ülkelerindeki kalkınma ve insani yardıma ayrılan fonun %2.1'ini aldığını belirtmektedir. Geri kalan %97.9 ise uluslararası sivil toplum kuruluşlarına (USTK) verilmekte, USTK'lar ise bu fonların %87'sini proje uygulamaları ve çıktı elde etmeleri için yerel STK'lara vermektedir.⁹

Local to Global Protection Initiative (Yerelden Küresele Koruma İnisiyatifi) 2016 yılı raporunda, başta Suriye örneği olmak üzere bu zorluklar vurgulanmış ve "Suriyeli insani yardım aktörleri 2014 yılında bölgeye gönderilen insani yardımın %75'ini götürmüş olmasına rağmen tüm Suriye'de müdahale için ayrılan doğrudan nakit fonun %0.3'ünü, dolaylı nakit fonun ise %9.3'ünü alabilmiştir."¹⁰ şeklinde açıklama sunulmuştur.

Raporda bu dengesizliğin yerel STK'ların temel maliyet ve faaliyetleri karşılama kapasitesi üzerindeki doğrudan etkisi de ayrıntılı biçimde açıklanmıştır:

Suriyeli insani yardım aktörlerinin genel giderler için fon alma olasılığının daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Çoğunlukla bağışçılar ve ortakları adına gerçekleştirdikleri yardım faaliyetlerinin tüm maliyetini bile çıkaramamaktadırlar. Uluslararası aktörler için normal kabul edilen standart %7 genel gider masrafları sadece Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi tarafından yönetilen İnsani Yardım Havuz Fonu gibi birkaç örnekte karşılanmıştır. BM kurumları, USTK ve Suriyeli insani yardım aktörlerinin maaşları arasındaki büyük farklar, nitelikli personelin daha iyi maaş olanağı tanıyan uluslararası kuruluşlarda çalışmayı tercih etmesi sebebiyle Suriyeli STK'ların kapasitelerine de engel olmaktadır.¹¹

Resmi ve filantropist bağışçılara kadın barış inşa kuruluşlarına geçtiğimiz yirmi yılda neden yeterli kaynak ayrılmadığı sorulduğunda aşağıdaki üç soruyla karşılık vermişlerdir:

1. Kadınların barış inşasında etkin ve etkili olduklarını, barış inşasına katkı sağladıklarını gösteren ne gibi kanıtlar var?
2. Bağışçılar güvenilir yerel alıcıları nasıl tespit edebilir ve zor örneklerdeki "bilinmeyen" aktörlere fon sağlamakla gelen "riski" nasıl yönetebilirler?
3. İdari gözetimin de gerektiği göz önüne alındığında, bağışçılar nispeten düşük meblağlı çok sayıda hibe anlaşmasını nasıl yönetebilir?

Yıllar içinde WPS destekçileri bu sorulara cevap vermiş, yapılan varsayımlara açıklık getirmiş ve bu iddialara karşı çok sayıda kanıt sunmuştur. Ayrıca, COVID-19 pandemisiyle birlikte yerel kadın barış inşa kuruluşlarının ne kadar önemli ve zorunlu olduğu ortaya çıkmıştır. Tüm dünyanın Mart 2020 itibarıyla karantina uygulamasına geçmesiyle birlikte uluslararası yardım ve kalkınma kuruluşları yereldeki çalışmalarını azaltmış, devletler denizaşırı kalkınma yardımına sağladıkları katkıyı ülkelerindeki sorunlara odaklanabilmek adına içişlerine yönlendirmiştir.¹²

8. BM Güvenlik Konseyi, Genel Sekreter Raporu, S/2020/946, 29.

9. Paul Okumu, "How NGOs in Rich Countries Control their Counterparts in Poor Countries... and Why they Refuse to Resolve it," Inter Press Service, July 12, 2019, <http://www.ipsnews.net/2019/07/ngos-rich-countries-control-counterparts-poor-countries-refuse-resolve/>.

10. "Funding to Syrian Humanitarian Actors: Between sub-contracting and partnership," Local to Global Protection, accessed 4 February 2020, <https://www.local2global.info/research/the-humanitarian-economy/funding-syria>.

11. Christian Els, Kholoud Mansour, and Nils Carstensen, "Funding to national and local humanitarian actors in Syria: Between sub-contracting and partnerships," Local to Global Protection (L2GP), May 2016, 3, https://www.local2global.info/wp-content/uploads/L2GP_funding_Syria_May_2016.pdf.

12. Rola Al Masri, "COVID-19 and Gender Justice: Feminists in MENA Defying Global Structural Failure," Women's International League for Peace and Freedom, July 2020, 15, https://www.wilpf.org/wp-content/uploads/2020/10/WILPF_COVID-19-MENA-Consultation_Web.pdf.

Kırılgan ve çatışmalı bölgelerde ilk müdahalede bulunanların çoğu her zaman bu krizlere cinsiyete ve çatışmaya duyarlı bir perspektiften yaklaşan kadın barış inşa kuruluşları olmuştur. Geniş küresel ağları ve yerelde sağladıkları güven sayesinde kadın barış inşa kuruluşları, sürecin başlarında farkındalık ve koruyucu tedbirlerle ilgili mesajlarını güvenli bir şekilde paylaşabilmelerini sağlayan kişisel koruyucu ekipmanları (KKE) temin edebilmiştir. Suyun veya sabunun olmadığı yerlerde de kadınlar sabun yapmış ve su depolarını onarmıştır. Örneğin Yemen’de yaşanan selde yardım eli uzatanlar yine yerel kuruluşlar olmuştur. Bu kuruluşların çabaları ulusal ve uluslararası medya kuruluşları tarafından haftalık olarak kayıt altına alınmıştır.¹³ Bu kadınlar ve kadın kuruluşları, bu büyük sorunları çözmek için gösterdikleri çaba sayesinde halkın devletin söylemine olan güvensizliğini gidermiş, ev içi şiddet destek platformları oluşturmuş, şiddete varan aşırı güçlerin yeniden ortaya çıktığını göstermiş ve ateşkes talebinde bulunmuştur.

Aynı durum doğal afetlerin hemen sonrasında da görülmektedir. Yakın zamanda gerçekleşen kayda değer bir örnek vermek gerekirse, 2020 Ağustos ayında Beyrut’ta meydana gelen patlamanın ardından uluslararası kuruluşlar Beyrut için yardım fonu sağlamaya çabalarken, yerel kuruluşlar sahadaki sorunları çözmek için harekete geçmiştir. Lübnanlı kadınlar ve kadın hareketi üyeleri liderliğindeki bu kurumların çoğu hızlı hareket ederek son derece etkili olmuştur. Kadın barış inşa kuruluşları, çalışma alanları aynı zamanda evleri olduğu için hem ilk hem de son müdahale ekipleri olmuşlardır. Bir çıkış stratejileri yoktur.

2020’de yaşanan olaylar, kadın barış inşa kuruluşlarının nasıl var olduğunu ve faaliyet gösterdiklerini, ne gibi önleyici tedbirler aldıklarını ve krizlere nasıl müdahale ettiklerini, kısıtlı kaynaklarını nasıl verimli bir şekilde kullanarak kırılgan bölgelerde çok sayıda zorluğun üstesinden gelebildiklerini göstermiştir. Daha farklı ne yapılabilirdi? Kriz ortamlarında ön saflarda çalışanlara etkin bir kaynak akışı sağlayabilmek için bağışçıların dile getirdiği sorunlar nasıl giderilebilir? Bu dokümanda bu konular tartışılmış, politika ve uygulama arasındaki fark vurgulanmış, bağışçı ve kadın barış inşa kuruluşlarının varsayımları ele alınmıştır. Ayrıca engelleri kaldırmak, verilen zararı azaltmak ve kadınların barış ve güvenlik çabalarını daha iyi destekleyebilmek için fonlama pratiklerini geliştirmeyi amaçlayan bir pratik kılavuz sunulmuştur.

“İnsanların bize duydukları güven bizim ilk müdahale eden aktörler olmamızı sağladı. Birlikte çalıştığımız kadınlar ise yalnızca ihtiyaç malzemelerini insanların kapısına bırakarak değil aynı zamanda akıllı telefonlarıyla sağlık mevzuatını yaygınlaştırarak ve maske dikip dağıtarak liderliği üstlendiler.

***– Visaka Dharmadasa, Sri Lanka Savaşan Etkilenen Kadınlar Derneği
Association of War Affected Women, Sri Lanka***

13. Bkz.: Jackie Abramian, “How Food4Humanity Is Yemen’s Lifeline Amidst War and Covid-19 Pandemic,” Forbes Magazine, May 26, 2020, <https://www.forbes.com/sites/jackieabramian/2020/05/26/how-food4humanity-is-yemens-lifeline-amidst-war-and-covid-19-pandemic/?sh=73d17cbe251d>, ve “Yemen’s First Responders Are Women Peace Builders, Forbes Magazine, May 28, 2020, <https://www.forbes.com/sites/jackieabramian/2020/05/28/yemens-first-responders-are-women-peace-builders/?sh=279c2777592b>.

Amaç ve Metodoloji

Paylaşılan tartışma ve öneriler yerel ve uluslararası örnekler üzerinde iki yılı aşkın süreyle yapılan ana araştırmadan faydalanılarak hazırlanmıştır. Hem yerel kadın barış inşa kuruluşları hem de bağışçılar açısından WPS fonlama çalışmalarının önündeki engellerin anlaşılması için istişarelerde bulunulmuştur. Ayrıca, ICAN 2015 yılından bu yana ulusal düzeyde ve toplum düzeyinde barış inşası ve şiddete varan aşırıcılığın önlenmesi ve karşı gelinmesi (P/CVE) çalışmalarını desteklemeye adanmış ilk küresel çok bağışçılı ve bağımsız fonu olan Innovative Peace Fund'ı (IPF – Yenilikçi Barış Fonu) yönetmektedir. Bu çalışmada hibe sağlama modelleri geliştirme ve ilişkiler kurma deneyimlerinden, WPS çalışmalarının fonlanmasına yönelik çok sayıda resmi ve gayri resmi görüşmeye gösterdiğimiz katılımdan faydalanılmıştır. Cinsiyet eşitliği ve feminist dış politika söylemi gelişip değiştiğçe, kadın sivil toplum kuruluşları ve hareketlerini desteklemeye öncelik veren mevcut fonlama mekanizmalarını ve filantropi girişimlerini haritalandırdık.

2019 yılında ICAN Birleşik Krallık Dışişleri, Milletler Topluluğu ve Kalkınma Bakanlığı ortaklığıyla WPS çalışmalarının fonlanması önündeki engellerin aşılması için gereken çözümlerin tespiti amacıyla çok paydaşlı Küresel Çözüm Paylaşımı (GSX – Global Solutions Exchange) çalıştayını düzenlemiştir. Çalışmaya çeşitli STK'lar, bağışçı hükümetler, uluslararası kuruluşlar, özel fon kurumları ve 15'i aşkın ülkeden barış inşacıları katılmıştır. Diyalogun ardından yerel barış inşacıları, iki taraflı bağışçılar ve çok taraflı kuruluşlarla istişarede bulunularak çalıştayda öne çıkan konu ve öneriler ayrıntılı biçimde görüşülmüştür. Bu dokümanda bu süreçlerden elde edilen bulgular paylaşılmaktadır. Birinci bölümde kadın barış inşa kuruluşlarının fonlanmasının önündeki engel ve mevcut sorunların bir özeti ve bu sorunların nasıl giderilebileceğine dair görüşler yer almaktadır. İkinci bölümde ise kadın barış inşa kuruluşlarına hibe verilme süreçlerinin geliştirilmesine ilişkin bir operasyonel kılavuz yer almaktadır.

KADIN BARIŞ İNŞACILARINI FONLAMANNIN ÖNÜNDEKİ SÜREGELEN ENGELLER

Sürdürülebilir bir barış sağlamak için kadınların masada yer alarak hakim söylemi etkileyebilmesi gerekmektedir. Kadınların bu alandaki güvenilirliği, sahaya erişimleri ve kazandıkları güvene bağlıdır. Bu da sahada erişebildikleri kaynaklarla orantılı olarak kolaylaşabilmekte ya da engellenebilmektedir. Uluslararası alanda kadın barış inşa kuruluşlarının fonlanmasının sürdürülebilir barışın sağlanması için gerekli ve etkili bir yöntem olduğu giderek daha da kabul görmektedir. Kaynakların yerel sivil toplum kurumlarına, özellikle de kadınlar tarafından yönetilen kuruluşlara yönlendirilmesi, politika ve kurumsal prosedürlerin değiştirilmesiyle mümkündür. Bu bölümde kaynakların kadın barış inşa kuruluşlarına ulaşmasının önündeki en yaygın üç engel tanımlanmıştır: yeterli kanıtın olmaması, finansal risk ve idari engeller.

A. Kanıt Açmazı

BMGK 1325 sayılı kararı kabul edilmeden önce de, kadınların barış inşası ve güvenlik alanına katkılarının gösterilmesinin önemi kararı destekleyen sivil toplum üyeleri için gayet açıktı. Kararın alınmasından hemen öncesi ve sonrasında, Birleşmiş Milletler Kadın Kalkınma Fonu (UNIFEM) ve STK'lar kararın dokümantasyonu ve analizine katılmıştır. Takibindeki yıllarda, nitel ve nicel araştırma ve analizler de katlanarak artmıştır. Buna ve çok sayıda politika yönetmeliği, karar ve WPS konulu Ulusal Eylem Planına rağmen, bazı yabancı politika yapıcılar ve kalkınma kurumları hala kadınların liderliğindeki STK'ların etkin olduğuna ve kadınların başta barış müzakereleri olmak üzere bu alana katkı ve katılım sağladığına dair yeterli kanıt olmadığını iddia etmektedir. Bu da tam bir açmaz: politika yapıcılarının ve resmi kurumlardaki teknokratların kadınların barış inşa ve P/CVE çalışmalarından haberdar olmaması ve bu çalışmalara şüphecilikle yaklaşması bu kuruluşlara aktarılan fonların sınırlı olmasına, dolayısıyla kuruluşların yarattıkları etkiyi düzgün bir biçimde belgeleyerek yaygınlaştırmak için yeterli kaynağa sahip olamamasına yol açmaktadır. Bu bilgi yaygınlaştırılmadığı sürece süregelen algının ve fonlama pratiklerinin değiştirilmesi zordur. Bu algılar ve yarattıkları eylemsizlik aşağıdaki faktörlere bağlıdır.

1. WPS araştırmalarının ve bilgisinin yeni ve disiplinler arası bir alan olması

20. yıldönümüne adım atmış olmasına karşın WPS alanı ve bu alanda yapılan çalışmalar uluslararası kalkınma, güvenlik ve insan hakları gibi alanlara kıyasla daha yenidir. Aynı zamanda doğası gereği disiplinler arası ve kesişimseldir. Başka bir deyişle ayırık geleneksel akademik disiplinlerin dünyasında henüz kendine bir yer bulamamıştır. Ayrıca WPS gayri resmi alandan gelen ve kökleri özellikle kırılmalı ve savaştan zarar görmüş yerlere, Küresel Güneye dayanan bir alan olduğu için, son yirmi yılda politika ve uygulama alanlarında yapılan çalışma ve belgelendirmeler kadın ve feminist STK'lar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma ve bilgi birikiminin büyük bir kısmı ana akım kalkınma, çatışma ve güvenlik literatürünün dışında bırakılmıştır. Çünkü:

- Formel akademik alan dışındaki araştırma ve bilgi birikimi "gri literatür" olarak kabul edilmekte ve değer görmemektedir. Ayrıca, çatışma alanlarından doğru veri toplamanın zorluğuna rağmen zengin nitel bilgi sağlayan antropolojik çalışmalar nicel ve istatistikî çalışmalara göre daha az tanınmaktadır.
- Küresel Güneyden elde edilen bilgi hala önemsiz görülmektedir
- Feminist veya toplumsal cinsiyetle alakalı çalışmalar izole ve savunuculuk temelli oldukları için değersiz görülmektedir.
- Kadınlar tarafından yönetilen barış inşa kuruluşları ve hareketlerinin katkıları üzerine araştırma yapılabilmesi için yeterli fon bulunmamaktadır.

2. Barış inşasının etkisini ölçecek yeterli aracın bulunmaması

Kamuya ait fonların harcanması söz konusu olduğunda etkiye dair bir kanıt talep edilmesi gayet meşrudur. Ancak etki ve sonuç izlemek için oluşturulan kalıplar hala geleneksel ekonomik ve toplumsal kalkınma programlarına uygun olduğu için barış inşa çalışmalarının özünü ve gerçekliğini yakalayamamaktadır. Bu uygulama alanı, hakim tutum ve zihniyeti değiştirebilmek için ilişkiler kurmaya ve kişisel katılıma ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmaların merkezinde güven oluşturulması yer almaktadır. Kültürler arası veya toplumların kendi içinde güven tesis edilmesi, insanların başkalarına karşı tutumlarını ve başkalarıyla ilişkilerini içselleştirmelerini gerektiren karmaşık bir süreçtir. İyi şekilde yapıldığında dönüştürücü bir uygulamadır.

Fakat güven inşası ve tutumlardaki değişimi ölçmek karmaşık bir süreçtir. Barış inşa çalışmalarının hassasiyeti düşünüldüğünde, ilişkilerin kalitesinin ölçülmesi ve belirlenmesine yönelik teknik bir yaklaşım bu ilişkiler için zararlı olabilir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.3.)

3. Diplomasi, kalkınma ve güvenlik alanlarındaki kurumsal eylemsizlik

Kabul edilen on adet BMGK kararına ve 86 adet Ulusal Eylem Planına¹⁴ rağmen, resmi kurum ve uluslararası kuruluşların yetkilileri hala kadınların yerel barış inşasındaki rolünü yeterince anlamamakta ya da bilmemektedir. Genellikle WPS Gündeminden haberdar olmayan dışişleri bakanlıkları veya kalkınma kurumları, başta savaş bölgelerindeki kadın barış inşacıları olmak üzere kadınların yaşamış deneyimlerine dayanan politikalar oluşturmak yerine genel bir “toplumsal cinsiyet eşitliğine” atıfta bulunmakta, teorik ve normatif çerçevelere dayanarak hareket etmektedir. Bilgili olmaları zorunlu tutulmadığı, ya da kapsayıcılığa ve toplumsal cinsiyete duyarlılığa önem vermediklerinde somut herhangi bir olumsuz sonuçla karşılaşmadıkları takdirde, uluslararası kurumların personeli kadın barış inşacılarının çalışmalarını göz ardı edebilir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.3.)

Bunun yanı sıra, kadınların şiddete varan aşırıcılığın önlenmesi ve karşı konulması konusundaki deneyim ve etkinlikleri de yeterince anlaşılmamaktadır. Yapılan yanlış kabuller gerçekliği gölgede bırakmaktadır. Güvenlik, kalkınma ve diplomasi alanında faaliyet gösteren çoğu aktör hala toplumsal cinsiyetin şiddete varan aşırıcı hareketlerin ideolojilerinde, dolayısıyla da etkin bir P/CVE programı oluşturmada ne kadar merkezi bir rol oynadığını tam olarak anlamış değil. Kadınların şiddete varan aşırıcı hareketlerle ilgili deneyimlerinin ne kadar karmaşık olduğu, bazı kadınların bu hareketin nasıl mağduru ve/veya faili oldukları ve bazılarının da şiddete varan aşırıcılıkla mücadeleye nasıl liderlik ettiği daha da az biliniyor. Uluslararası aktörler genellikle kadın barış inşa kuruluşlarının etkinliğini görmezden geliyor. P/CVE çalışmalarının başışçılarla yürütüldüğünün ve bu nedenle kurumların dış güçlerin aracı haline geldiklerinin varsayılması, kurumların liderliklerine daha da fazla zarar vermektedir.¹⁵ (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.6.)

Barış süreçleri ve P/CVE çalışmaları, en iyi ihtimalle WPS Gündemine ve ilgili bilgi birikimi ve uygulamalara dair sınırlı bilgiye sahip, siyaset ve güvenlik alanında faaliyet gösteren kişilerin hakim olduğu süreçlerdir. Bu nedenle temsiliyetin artırılması, özellikle de kadın barış inşacıları ve sivil toplum yapılarındaki liderlerin katılımının sağlanması amacıyla süreçlerde değişikliğe gidilmesine sessizlik ve şüpheyle yaklaşıyor. Bu pratiklerin değiştirilmesi istenmeden veya nasıl değiştirileceği, neden değiştirilmesi gerektiği anlaşılmadan, gerekli değişiklikleri yapıp yeni uygulama normları, standart operasyonel prosedürler ve emsaller oluşturmak zordur. Bu yüzden plansız uygulamalar, kayıtsızlık ve kurumsal hafıza kaybı hüküm sürmeye devam ediyor. Geleneksel ancak geçerliliğini kaybetmiş yaklaşımlar varlığını sürdürmeye devam ediyor. Diğer bir deyişle sorun kanıtların yetersizliği değil. Sorun, mevcut kanıtın kurumlara uzun zamandır süregelen tutum, algı ve uygulamaları değiştirmeye yetecek kadar geçememesidir.

“ICAN bize toplumun bir üyesi olarak plan yapma olanağı tanıdı. Bu da gerçekte hazır projelerle gelen ve bizi taşeron olarak kullanan diğer kurumlara göre büyük bir fark. Bu hibe bir ortaklık gibi.”

- Abdalaziz Salim, Al Tahreer, Irak

14. “About Women, Peace and Security in the Security Council,” PeaceWomen, erişim tarihi: 10 Kasım 2020, <https://www.peacewomen.org/security-council/WPS-in-SC-Council>.

15. Sanam Naraghi Anderlini, MBE, “Challenging Conventional Wisdom, Transforming Current Practices: A Gendered Lens on PVE,” in Beatrix Austin and Hans J. Giessmann (eds), “Transformative Approaches to Violent Extremism,” Berghof Handbook Dialogue Series No. 13, 2018, https://icanpeacework.org/wp-content/uploads/2018/05/dialogue13_violentextremism_naraghi_anderlini_com.pdf.

4. İşleri her zamanki gibi yürütmeye devam ederek sürdürülebilir barışın getirilemediğinin inkar edilmesi

İroni tam olarak şu noktada: göz ardı edilen en büyük engel belki de mevcut barış süreçlerinin yüzde ellisinin kadınları dahil etmemesi ve başarısız olmasıdır.¹⁶ Barış süreçlerinin başarısız olmasının muhtemel olması bile tasarım ve yaklaşımın bir an önce gözden geçirilmesi için yeterli kanıt niteliğinde olmalıdır. Ancak bu bilgiye rağmen, 2000 ve 2016 yılları arasında kabul edilen 1500 barış anlaşması ve siyasi anlaşma üzerinde yapılan bir trend analizine göre yalnızca 25 anlaşma kadınların uygulama sırasındaki katılımının rolü üzerinde durmaktadır.¹⁷ Diplomatik ve siyasi güçler, sivil toplum gruplarının katılımının barış anlaşmalarının başarısız olma ihtimalini %54 daha düşük yaptığına¹⁸ ve kadınların barış süreçlerine katıldığı durumlarda yapılan anlaşmalarının en az 15 yıl ayakta kalma ihtimalinin %35 daha yüksek olduğuna¹⁹ ilişkin kanıtları kabul etmemekte diretmektedir. Müzakerelere katılan güçler hala bu kanıtları değerlendirmeyi ve pratiklerini değiştirmeyi reddediyorlar. Bunun yerine geleneksel uluslararası diplomatik ve arabuluculuk sistemini tercih ediyor ve anlaşmazlıkları başarısızlığa götürüyorlar.

2002 yılından bu yana “Terörle Mücadele” için harcanan 5.6 trilyon doların (ki bu rakam hala artmaya devam ediyor) tüm dünyada şiddete varan aşırıcılığın daha da artmasına²⁰ neden olması, başka bir stratejiye ihtiyaç duyulduğuna ilişkin yeterli gerekçe olabilmeliydi. Fakat bu mantık hükümet ve hükümetlerarası kurumların her zamanki fonlama pratiklerinden doğan eylemsizliğin üstesinden gelemedi. Bu da yeterli kanıt olmadığı düşünüldüğü için fonlama sistem ve süreç tasarımının daha kapsayıcı ve yerel kuruluşları destekleyecek şekilde yenilenememesi gibi bir negatif döngü yaratmaktadır. Bunun sonucunda da başta kadın barış inşa kuruluşları olmak üzere yerel kurumlara finansal ve siyasi destek sağlanmasına öncelik verilmemektedir. Kadın barış inşa kuruluşları çalışma alanlarını bu sınırlı kaynaklarla genişletememektedir. Dolayısıyla belgelemede eksiklikler meydana gelmekte ve bu kurumların etkisini gösteren belgeler yaygınlaştırılmamaktadır. Etkilerini gösterme fırsatı yakaladıklarında ise bağışçılarla kişisel ilişkiler kuramadıkları için güç kazanmaya giden yolları kapalıdır.

B. Risk Almaya Hazır Olunmaması

Bağışçılar sık sık kırılgan ve çatışmalardan etkilenen bölgelerdeki yerel kuruluşların fonlanmasının önündeki en temel engelin yurtiçinde “risk alma isteğinin” düşük olması olduğunu iddia etmektedirler. Bu da yerel kurumların “riskli” girişimler olarak kabul edildiklerini göstermektedir. Risk tanımının ne olduğu sorulduğunda ise üç ana varsayım ortaya çıkmaktadır. Bağışçılar yerel STK’ların:

- Bu çalışmayı üstlenebilecek yetkinliğe, uzmanlığa ve kapasiteye sahip olmadığını,
- Finansal gözetim sistemlerinin zayıf olduğunu, fonların yanlış yönetilmesine yatkın olabileceklerini ve yolsuzluğun yaşanabileceğini,
- Denetlenmelerinin zor olduğunu, dolayısıyla fonların bilmeden teröre yardım ve yataklık için kullanılabileceğini varsaymaktadır.

Konuya her yönüyle bakılıp deneyime dayalı veriler de göz önüne alındığında bu kabullerin yanlış olduğu kolayca gösterilebilir.

16. “Facts and Figures: Women, peace, and security,” UN Women, 2020, <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/facts-and-figures>.

17. C. Bell and K. McNicholl, “Implementation of Gender Provisions in Peace Agreements: An Overview of the PA-X Database” (forthcoming).

18. “Better Peace Tool - English,” International Civil Society Action Network (ICAN), March 13, 2018, <https://icanpeacework.org/2016/05/16/better-peacetool/>. %64 oranı da sıkça geçmektedir. Ayrıntılı bilgi için: Desirée Nilsson, “Anchoring the Peace: Civil Society Actors in Peace Accords and Durable Peace,” International Interactions 38, no. 2 (2012): 243-266, DOI: 10.1080/03050629.2012.659139.

19. Marie O’Reilly, Andrea Ó Súilleabháin, and Thania Paffenholz, “Reimagining Peacemaking: Women’s Roles in Peace Processes,” New York: International Peace Institute, June 2015.

20. Erik W Goepner, “Measuring the Effectiveness of America’s War on Terror,” Parameters 46, no. 1 (2016): 107-120.

1. Gerçek uzmanlar kim?

COVID-19 pandemisinin de gösterdiği gibi, kriz zamanlarında yerel aktörler ilk ve en etkili müdahalede bulunanlar olmaktadır. Yereldeki derin bilgi birikimleri ve halka erişimleri, kendi toplumlarına olan bağlılıkları, bu aktörlerin ortaya çıkan zorlukları çözmek için çalışabilecek benzersiz bir konuma sahip olmalarını sağlamaktadır. Özellikle halkın devlet yetkililerine daha az güvendiği yerlerde, yerli barış inşacıları güven ilişkileri kurmakta ve uzlaşmazlıkların giderilmesinde önemli muhataplar olmaktadır. Ayrıca, barış inşası çalışmalarının odağındaki çatışmaların altında yatan nedenler, bir dizi tarihi, siyasi, cinsiyete dayalı ve diğer sosyokültürel ve ekonomik faktöre dayanmaktadır. Aynı zamanda şiddete varan aşırıcılık belasından da anlaşılacağı gibi, bölgelerin gerçekliği hızlı şekilde değişebilmektedir. Şiddete varan aşırıcı gruplar, devletin güvenlik aygıtlarına yakalanmamak ve yeni savaşçı toplama ve radikalleştirme fırsatlarından yararlanabilmek amacıyla taktik ve stratejilerini hızlıca ayarlayabilmektedir. Bu tarihsel zorlukların güncel gelişmelerle birlikte ele alınabilmesi için yerelin çok iyi anlaşılması gerekir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.2.) Ufak değişiklik ve işaretlere karşı hassasiyeti anlamak, görünmez iktidar sahipleri hakkında bilgili olmak ve bunlara erişebilmek, geleneksel gayri resmi ve resmi süreçlerden faydalanan anlaşmazlık çözümü sistemlerini kullanmak sürdürülebilir çözümler oluşturmada son derece önemlidir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.4)

Kadın barış inşa kuruluşları bu uzmanlığa sahiptir ancak büyük çok taraflı veya uluslararası kuruluşları gibi uluslararası medya ve alanlarla irtibata sahip değildir. Bu bağlantı eksikliği de çalışmalarının ve perspektiflerinin nadiren tanınmasına yol açmaktadır. Lübnanlı Kadınlar Demokratik Meclisi isimli STK üyesi Hayat Mirshad, The Guardian'a uluslararası kurumların, bu dengesizlik ve eşitsizlikten başta kadın örgütleri olmak üzere yerel aktörleri marjinalleştirerek nasıl fayda sağladığını anlatmaktadır:

Basitçe anlatmak gerekirse, her kriz ortamında yabancı insani yardım aktörleri gelmeden çok önce ve gittikten çok sonra da sahada bulunanlar yerel kurumlar olmuştur. Yine de her krizde insani yardım fonlarının ve karar alma süreçlerinin dışında bırakılıyoruz... Mümkün olan en etkili, kapsayıcı ve sürdürülebilir müdahalede bulunabilmemiz için bu durumun değişmesi lazım. Beyrut için ayrılan fonların çoğunu alan uluslararası kuruluşlar, bu kaynakların yerel gruplara dağılmasını sağlamalıdır. Bu paranın en az %50'si, krizlerde hep unutulmuş kadın ve kız çocukların ihtiyaçlarının karşılanabilmesi amacıyla yerel feminist kuruluşlara gitmelidir.²¹

Mirshad'ın bu deneyimi farklı bölgelerdeki yerel kadın örgütleri ve barış inşacıları tarafından da dile getirilmektedir. Uluslararası kuruluşlar, kadın barış inşa kuruluşlarının kültürel olarak uygun ve dönüştürücü müdahalelerinin aksine, genellikle önceden tasarlanmış, sürdürülebilir, bölgeye uygun veya cinsiyete duyarlı olmayan programlarla gelmektedir. Kadın barış inşa kuruluşlarının bu planları uygulamalarını istemekte, ancak dışarıdan tasarlanmış programların kusurlarını ve kendilerine ve toplumlarına verebilecekleri muhtemel zararı anlayabilen yerel aktörlerin tavsiyelerini önemsememektedirler. Bu uluslararası kuruluşlar yerel STK'ları bağımsız uzman ortaklar olarak tanımak yerine "uygulayıcı" olarak görmektedirler. Uygulama çalışmaları ve toplum erişimi için yerel örgütlere ihtiyaç duymalarına rağmen proje uygulama aşamasından sonra bu örgütlerin kritik rolünü tanımamaktadırlar. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.1 ve 2.2)

Ayrıca, WPS alanında faaliyet gösterenlerin son yirmi yıl boyunca yürüttüğü kararlı savunuculuk çalışmaları sayesinde, çok sayıda hükümet büyük hibeler için toplumsal cinsiyete dayalı analiz ve kadınların katılımı şartını aramaya başlamıştır. Bu da yüklenicileri bu şartlara uymak zorunda bırakmaktadır. Fakat bu şartlar yetersizdir. Çoğunlukla kadın barış inşa kuruluşları bu tespit, tasarım ve değerlendirme faaliyetlerinin dışında bırakılmaktadır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.2, 2.1 ve 4.3)

"Çalışma yapmıyoruz, topluma değişim getiriyoruz"

- Abir Hajibrahim, Mobaderoon, Suriye

21. Hayat Mirshad, "Grassroots Groups Hold Beirut Together, Yet Big NGOs Suck up the Cash," The Guardian, August 27, 2020, <https://www.theguardian.com/global-development/2020/aug/27/grassroots-groups-hold-beirut-together-yet-big-ngos-suck-up-the-cash-lebanon>.

Aslında yerel STK'lar, daha büyük uluslararası STK'lar ve çok taraflı kuruluşlar tarafından yönetilen birçok uluslararası barış inşası ve P/CVE programının bel kemiğidir. Ancak yetkinlikleri hak ettikleri gibi kabul edilmemekte ve bu kurumlara bağışçılara doğrudan erişim kanalı sağlanmamaktadır. Ayrıca uluslararası ve yerel kurumlar arasında finansal şeffaflık da bulunmamaktadır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.2 ve 2.1) Yerel kurumlar genelde projeler özelinde destek almakta, kendi kurumlarının güçlendirilmesi için nadiren kaynak alabilmektedirler. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 3.1 ve 3.2) Bunun yanı sıra, yerel kurumlar bazen uluslararası STK ve çok taraflı kuruluşların yerelde geliştirilen konsept, uygulama ve ürünleri kaynak göstermeden sahiplendiklerini belirtmektedir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.2) Tüm bunlara ek olarak sürekli "kapasite geliştirme" ihtiyacından bahsedilmesi, bu kurumların beceri ve katkılarını değersizleştirerek uluslararası STK ve kuruluşların gözetimine ihtiyaç duyduklarını ima etmektedir. Bu faktörlerin hepsi bir araya geldiğinde de uluslararası bağışçıların yerel STK'ların bağımsız olarak barış inşası ve P/CVE programlarını yürütebilecek yetkinliğe sahip olmadığına dair varsayımlarını körüklemektedir.

Barış inşa çalışmalarının karmaşık yapısı düşünüldüğünde, hem yerel hem uluslararası aktörlerin çeşitliliğine ihtiyaç vardır. Yerel kurumların eşit ve kritik partnerler olarak var olduğu ve güçlendirildiği, her bir aktörün kendine has avantajlarından faydalanan daha adil ve daha katılımcı bir yaklaşıma ihtiyaç vardır; bu da ancak bağışçıların bunu gerekli şart olarak aramasıyla mümkün olacaktır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.1)

2. Finansal risk bir ihtimal mi yoksa gerçeklik mi?

Resmi ve uluslararası bağışçılar için fonların kötüye kullanılması veya yolsuzluk gayet geçerli bir kaygı. Ancak bu kaygı, genelde fonları aktarmakla görevli devlet kurumları, çok taraflı kuruluşlar ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarının aksine yerel STK'lara yönelik ciddi bir önyargıdan kaynaklanmaktadır. Mevcut varsayım bu uluslararası kurumların daha iyi bir finansal kontrole ve kaynak gözetimine sahip olduğudur. Ancak hükümetlerin düzenlediği denetimlerden elde edilen bulgular aksini göstermektedir. ABD Afganistan'ın Yeniden İnşası Özel Baş Müfettişliği (SIGAR) 2020 tarihli raporu buna iyi bir örnektir:

1 Ocak 2018 ile 31 Aralık 2019 tarihleri arasında SIGAR kendi düzenlediği 111 denetim, teftiş ve özel proje raporunda ve 55 kapanmış soruşturmada yaklaşık olarak 1.8 milyar dolarlık boşa harcama, sahtecilik ve kötüye kullanma tespit etmiştir. SIGAR ayrıca bir önceki raporumuza eklediğimiz narkotikle mücadele programlarına ayrılmış fonlarla ilgili olarak ek 1.6 milyar doların boşa harcandığını göstermiştir. Bu meblağ ve 15.5 milyar dolarlık boşa harcama, sahtecilik, kötüye kullanma ve Temmuz 2018'de raporladığımız başarısız yekpare devlet çalışmaları ile birlikte, Mayıs 2009'dan 31 Aralık 2019 tarihine kadar SIGAR tarafından tespit edilen toplam boşa harcama, sahtecilik ve kötüye kullanmaya konu tutar yaklaşık 19 milyar dolar olmaktadır.²²

Tedirgin edici olsa da 2020 yılında Afganistan'ın içinde bulunduğu bu durum tek örnek değil. Irak'ın Yeniden İnşası Özel Baş Müfettişliğinin (SIGIR) 2012 yılı raporu da Irak için benzer bulgular elde etmiştir. ABD'lilerin vergilerinden karşılanan fonların 6 ila 8 milyar dolarlık kısmı boşa harcama, sahtecilik veya kötü kullanıma konu olmuştur.²³ Bu raporların tarihleri 2003 yılına kadar dayanıyor olsa da bu sorunlar hala mevcut. Daha da rahatsız edici olan tarafı ise, düzgün finansal gözetimin sağlanması için bu krizlerden çıkarılan dersler hala uygulanmadı. Bu muazzam ölçüde kötüye kullanılan fonlar ve Afganistanlı, Iraklı ve diğer çatışma bölgelerinde faaliyet gösteren kadın barış inşa kuruluşlarının elde etmeye çalıştığı fonlar arasındaki fark akıl almaz bir ölçüde.

Bağışçıların kendi politika ve öncelikleri de birkaç farklı şekilde fonların boşa harcanmasına, sahtekarlığa ve daha da kötüsü yerel aktörlere verilen zarara katkıda bulunabilir. Bazı durumlarda bağışçıların mali yıl süre ve tarihlerine uyma zorunluluğu, uluslararası aktörlerin kısa zaman aralıklarında büyük meblağlar ödemelerine yol açabilmektedir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.1, 4.5 ve 4.7)

22. John F Sopko, "Update on the Amount of Waste, Fraud, and Abuse Uncovered through SIGAR's Oversight Work between January 1, 2018 and December 31, 2019," Office of Special Projects, Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, October 2020, 5.

23. Zach Toombs and Aaron Mehta, "U.S. Official Says Government Wasted \$6-8 Billion in Iraq Reconstruction," The Center for Public Integrity, last updated May 19, 2014, <https://publicintegrity.org/national-security/u-s-official-says-government-wasted-6-8-billion-in-iraq-reconstruction/>.

Bu durum uluslararası aktörleri programla sadece yüzeysel olarak ilgili ya da tamamen ilgisiz masrafları da ülke programı için tahsis edilmiş fonlardan karşılamaya itmektedir. Uluslararası STK'ların yerel programları varsa, bu programları en iyi şekilde uygulayabilecek ve tüm çalışmalarını uygun maliyetli ve sürdürülebilir bir biçimde yapabilecek taraflar yerel kurumlar olmasına rağmen, fonlar bu uluslararası STK'ların ülke içinde faaliyet gösteren uluslararası personeline ayrılabilir.

Bu sorunların çoğu için boşa harcamaları azaltmak yoluyla, ilave kaynak gerektirmeyen basit çözümler getirilebilir. Örneğin ICAN'ın Yenilikçi Barış Fonu (IPF), fonların daha uzun döneme yayılmış bir şekilde küçük ama düzenli dilimler halinde ödenmesinin etkiyi artırdığını, yerel paydaşlara destek oluşturabildiğini ve yerel kurumları güçlendirebildiğini göstermektedir.

Ayrıca, başta kadınlar tarafından yönetilen kurumlar olmak üzere yerel kurumların mali kötü yönetim suçlamalarına ve algılarına karşı son derece hassas olduğu dikkate değer bir husustur. Bu suçlamalar kurumsal itibarlarını zedeleyebileceği gibi bazı durumlarda ailelerine utanç kaynağı olmakta ve hatta hayatlarını tehlikeye atmaktadır. Çoğu kadın barış inşa kuruluşu son derece titiz bir şekilde kayıt tutmakta ve bütçe hazırlama, izleme ve değerlendirme kapasitelerini geliştirme fırsatlarını araştırmaktadır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.2) İmkanları olduğunda kapasitelerini kanıtlamak için dış denetimleri memnuniyetle karşılamaktadırlar. ICAN IPF çatısı altında, toplum temelli start-up kuruluşlarının kuluçka ve yönetim kapasitelerini geliştirebilmeleri için görece daha büyük yerel kuruluşlar da desteklenmektedir. Uluslararası düzeyden yerele kadar birçok ülkede uygulanan bu katmanlı kuluçka modeli bir yandan güçlü bir sivil toplum altyapısı oluştururken bir yandan da fonların dağıtılmasını, etkin bir biçimde yönetilmesini ve harcanmasını sağlama aracıdır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.7 ve 1.8)

3. Terörle mücadelede riski kim alıyor?

Son olarak, 2001 yılının ardından ve Küresel Terörle Mücadele ve terör karşıtı gündemin genişlemesinden beri, bağışçılar terörist ağlarına fon akışı sağlanmasından endişe duyuyor. Fakat yerel kurumların yerelde bu gruplara farkında olmadan yardım ve yataklık edeceğini varsaymak veya bu ihtimalden endişe duymak son derece yersiz. Pakistan'da PAIMAN Üyeleri Vakfı Eş Kurucusu ve IPF hibe alıcısı Mossarat Qadeem'in de dediği gibi, "Riski kim alıyor? Bizler teröristleri durdurmak amacıyla kendi toplumumuzda çalışmak için hayatlarımızı riske atıyoruz."²⁴ Dünyanın dört bir yanından kadın barış inşacıları Qadeem ile aynı görüşte. Şiddetin ve terörün ortasında barış için kendi hayatlarını ve hatta çoğu zaman ailelerinin hayatlarını da riske atıyorlar. Devlet ve çok taraflı kurum temsilcilerinin aksine, güvenlik veya koruma ekipleri yok. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.3) Uluslararası aktörlerin aksine de bir çıkış stratejileri yok. Çoğu zaman güçlü paydaşların ideolojilerine, çıkarlarına ve yerleşik pratiklerine karşı çıkıyorlar. Sosyopolitik altyapıyı bozuyor, dolayısıyla barış inşası çalışmalarında bulunabilmek için orantısız risk alıyorlar. Bunlar kendileri, aileleri ve toplumları için varoluşsal sorunlar oldukları için bunu yapıyorlar. Aşırırcılar kazanırsa veya çatışma tırmanırsa her şeyi kaybetme riskiyle karşı karşıyalar.

Öte yandan, terör karşıtı ve P/CVE gündemleri bu zorlukları daha da artırmıştır.²⁵ Bir yandan hükümetler sivil topluma her zamankinden daha da fazla kısıtlamalar getiriyorken, diğer taraftan da STK'lar aracı muhataplar olarak faaliyetlerini riske atan kutuplaşmış ve giderek büyüyen askeri ortamlarla karşı karşıya. Çatışmalı taraflar bu STK'ların hangi taraftan olduğunu bilmek istiyor veya doğrudan dış güçlerin ajanı olduklarını varsayıyorlar. Bu iki taraflı kalıplandırma kadın barış inşa kuruluşları için özellikle tehlikeli ve zararlıdır.²⁶ Örneğin Irak'ta, IŞİD sonrası milislerin tasfiyesi için çalışan toplum temelli kuruluşlar, ABD ve Birleşik Krallıkla gizli anlaşma yapmakla suçlanmış, bu da personellerinin güvenliğini kötü etkilemiştir. Kadın barış inşacıları, bağımsız araçlar olarak güven kazandıkları için çoğunlukla temel yardım kanalları olmaktadır. Yine de mevcut fonlama mekanizması ve politikalar nedeniyle çoğu zaman marjinalleştirilmektedirler.

24. WASL Durum Değerlendirme Toplantısı görüşmeleri, 17 Eylül 2020.

25. Melinda Holmes; Sanam Naraghi Anderlini, MBE; ve Stacey Schamber, "Kadın Barış İnşacılarını Korumak: Sürdürülebilir Barışın Ön Safları" Uluslararası Sivil Toplum Eylem Ağı (ICAN – International Civil Society Action Network), Ekim 2020, 14, https://icanpeacework.org/wp-content/uploads/2020/10/ICAN_ProtectingWomen-Peacebuilders_Brief.pdf.

26. Melinda Holmes; Sanam Naraghi Anderlini, MBE; ve Stacey Schamber, "Kadın Barış İnşacılarını Korumak: Kadın Barış İnşacıları İçin Koruma Sağlanması ve Geliştirilmesine İlişkin Operasyonel Kılavuz" Uluslararası Sivil Toplum Eylem Ağı (ICAN – International Civil Society Action Network), Ekim 2020, https://icanpeacework.org/wp-content/uploads/2020/10/ICAN_ProtectingWomenPeacebuilders_Guidance.pdf.

Kırılgan ve çatışmalardan etkilenen yerlere yönelik bağışçı yardım stratejileri ve uygulamaları bir an önce düzenlenmelidir. İnsani yardım ve barış inşası çalışmalarını kendi toplumlarında insan hakları üzerine faaliyet göstermekte kararlı olduğunu kanıtlamış olan yerel aktörlere öncelik verilerek uluslararası yardım çalışmalarının merkezinde yer almaları sağlanmalıdır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.1 ve 1.2) Bu kuruluşların ve parçası oldukları dinamik bağımsız sivil toplumun iyi yönetim, çatışma önleme ve barış inşası çalışmalarının ana unsurlarından biri olarak tanınmasını sağlayacak temel bir hedef belirlenmelidir. Dolayısıyla, kendi ülkeleri için ayrılan fonlardan daha hakkaniyetli bir pay almaları ve güçlü yerel örgütler kurabilmeleri amacıyla güçlendirilmeleri gereklidir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.1.)

Bu reform, aşağıdaki operasyonel kılavuzda açıklanan adımlar sayesinde gerçekleştirilebilir, düşük maliyetli ve uygulanabilir olacaktır. Sadece işleri her zamanki gibi yürütme yaklaşımını değiştirmeye yönelik siyasi iradeye ihtiyaç bulunmaktadır.

C. İdari Engeller

Yukarıda bahsettiğimiz finansal yönetim sorunlarının yanı sıra, fonların kadın barış inşa kuruluşlarına aktarılması için aşılması gereken önemli idari zorluklar mevcuttur. Geleneksel kalkınma programları ve barış inşası programlarının idari gereksinimleri arasında temel bir tutarsızlık bulunmaktadır. Geleneksel program kalıpları ve belgeleme şartları barış inşa programlarına uygun değildir. Yerel ortakların çoğu karmaşık, zorlu ve külfetli teklif ve raporlama formlarının altından kalkabilecek sektör terminolojisine hakim değildir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.4.) Bunun yanı sıra, finansal raporlama şartlarının idaresi karmaşık bir süreçtir ve kadın barış inşa kuruluşlarının çoğu bağışçılardan gelen büyük miktarlarda hibeleri yönetmek için gerekli idari kapasite ve muhasebe yazılımlarına sahip değildir. Bağışçıların finansal raporlama tedbirleri de kurumun personelini riske atmaktadır. Örneğin, taksi veya şehir içi ulaşım gibi en ufak harcama için fiş ve makbuz toplamak, çoğu çatışmalı taraflarca takip altına alınan barış inşacıları için riski artırabilir.²⁷ Genel bir güvensizlik, kuşku ve siyasi kutuplaşmanın hüküm sürdüğü toplumlarda, küçük atölye ve toplum faaliyetleri için destekleyici belgeler toplamak bile yerel devlet aktörleri ve milisler tarafından yanlış yorumlanabilir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.2.)

İzleme ve değerlendirme de fonlama süreçlerinin zahmetli olmasında rol oynamaktadır. Şiddetin azaltılması ya da sosyal uyumun sağlanması gibi barış inşa çalışmalarından beklenen çıktı ve etkiler, çoğunlukla geleneksel kalkınma programlarının ömründen daha uzun bir süre içerisinde kendini göstermektedir. Halkın güveni, ekonomik güçlenme veya eğitim programlarında olduğu gibi nicel olarak ölçülemez. Elde edilmesi istenen asıl sonuç toplum genelinde tutum, zihniyet ve davranış değişikliği olup, bu soyut çıktıları ölçmeye kalkışmak onarılamaz zararlara yol açabilir. Bu programların yararlanıcıları manipüle edildiklerini düşünebilir veya yerel kurumlara olan güvenini kaybedebilirler. Son olarak, kriz harici bağlamlarda bu programlar uygulanabilse de, olası bir kriz halinde sahada güvenliğin sağlanması için hızlıca gerekli düzenlemeler yapılabilir. Bu zorluklara rağmen, bu girişimlerin etkisinin izlenmesi son derece önemlidir. Ancak alternatif bir dizi nitel ve nicel göstergelere, soyut ama dönüştürücü nitelikteki çıktıların izlenmesi ve değerlendirilmesi için geliştirilmiş süreçlere de ihtiyaç vardır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 3.2, 4.2 ve 4.3).

Katı hibe başvuru ve raporlama şartları kadın barış inşacılarının kendi halklarıyla fiili olarak temasa geçmek ve anlamlı çalışmalar yapmak için kullanabileceği zamandan çalmaktadır. Çoğu hibe programı, kurumların çatışma ortamlarındaki değişken dinamiklere yanıt verebilmek ve çıkabilecek engelleri kaldırabilmek için gerekli esnekliğe sahip değildir. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.5 ve 1.9.) Kadın barış inşa kuruluşlarının personeli program uygulamak veya krize müdahale etmek arasında gidip gelen sürekli bir döngünün ortasında kalmakta ve dolayısıyla stratejik hareket edebilecek zamana ve olanaklara sahip olmamaktadır. Kadın barış inşa kuruluşlarının gelişmesinin ve sürdürülebilirliğinin bir yandan mevcut programların devamlılığını sağlayıp bir yandan da yenilikçi yaklaşımlar getirip kendi toplumlarının dinamik ihtiyaçlarına yanıt vermek arasında bir denge kurma becerisine bağlı olduğu düşünüldüğünde, bu durum barış inşasının geleceği önünde büyük bir engeldir.

27. Holmes, et al., "Protecting Women Peacebuilders".

İlk bakışta, bu soruna hibe anlaşmalarının yapılması ve büyükelçilikler üzerinden ya da diğer yollarla fonların kadın barış inşa kuruluşlarına gönderilmesi gibi basit bir çözüm getirilebilir. Ancak pratikte, çatışmalı, kırılmalı ve şiddete varan aşırı cılıktan etkilenen ülkelerdeki yerel kurumlar bu süreçle daha çok tehdit altında hissedebilir. Kendi toplumları tarafından yabancı ajanlar olmakla suçlanmaya daha açık hale gelebilirler. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 4.8.)

Buna bağışçıların çok sayıda küçük ila orta ölçekli hibeyi yönetip takip etmesi için gereken detaylı çalışmanın boyutu da eklenmektedir. Elde edilen deneyimlere göre, küçük kurumların kurumsal kapasiteleri bağışçıların karmaşık şartlarına uymaya yeterli değildir. Bağışçı için 5,000 dolarlık bir hibenin kağıt işi ve idari gözetimi 500,000 dolarlık bir hibeninki kadar, hatta daha külfetli olabilir.²⁸ Aynı zamanda hibe alıcılara verilecek 5,000 dolarlık hibe, hükümetlere veya Birleşmiş Milletlere yapılacak raporlamanın getirdiği risk ve gerektirdiği zamana değmeyebilir.

Bu riskleri bertaraf etmek ve idari yükü azaltmak için, iki taraflı bağışçılar ve büyük dernekler genellikle fonları hali hazırda ilişkili oldukları çok taraflı kurumlar veya uluslararası kuruluş ve konsorsiyumlar üzerinden göndermeyi tercih etmektedir. Dolayısıyla ulusal ve uluslararası kuruluşları fonlamış olmaktadır. Diğer bir deyişle, bu fonların büyük bir kısmı ne kadın barış inşa kuruluşlarına ulaşmakta ne de ülkedeki STK'lara dağıtılmaktadır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.7 ve 1.8.) Aslında, denizaşırı kalkınma yardımlarına ayrılan fonların önemli bir kısmı hiçbir zaman hedef ülkelere veya toplumlara ulaşmamakta veya bu toplumlar için kullanılmamaktadır.²⁹ Yerel kadın barış inşa kuruluşlarına mümkün olan maksimum fonun ulaştırılmasına öncelik veren, adil ve hakkaniyetli fonlama pratiklerinin uygulandığından emin olma sorumluluğu ise uluslararası STK'lara aittir. Ayrıca, uluslararası STK'lar yerelde halihazırda yapılan çalışmaları kolaylaştırdıklarından ve desteklediklerinden emin olmalıdır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 1.4, 1.6, 1.7 ve 1.8.)

Bu nedenle uluslararası STK'lar, kadın barış inşa kuruluşlarının fonlanmasıyla ilgili idari engelleri çözecek kritik bir role sahiptirler. Öncelikle, çekirdek veya esnek fonlara daha kolay erişebildikleri için daha fazla kurumsal güvenlik ve stabiliteye sahip olan uluslararası STK'lara kıyasla yerel kurumlar yetersiz fonlardan daha fazla zarar görmektedir.³⁰ Mümkün olduğu hallerde uluslararası STK'lar, kadın barış inşa kuruluşlarına kriz zamanlarında varlıklarını sürdürebilmeleri için fon aktararak destek sunmalıdır. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 3.1 ve 4.6). İkincisi, uluslararası STK'lar bağışçı ve kadın barış inşa kuruluşları arasında tampon görevi görebilirler. Katı bağışçı şartlarının sağlanmasında sorumluluğu üstlenerek yerel kurumların pozitif ve sürdürülebilir etki sağlayabilecek çalışmalarını daha iyi destek olabilirler. (Bkz.: Operasyonel Kılavuz Öneri 2.1.)

“Çözüm denizaşırı kalkınma yardım fonlarına daha fazla para eklemekte değil, mevcut fonları daha iyi tahsis etmekte.”

***– Sanam Naraghi Anderlini, MBE,
Uluslararası Sivil Toplum Eylem Ağı (ICAN)***

28. “New Report: Act Now on ‘Localisation’: COVID-19 Implications for Funding to Local Peacebuilding,” Conducive Space for Peace, June 26, 2020, <https://www.conducivespace.org/new-report-act-now-on-localisation-covid-19-implications-for-funding-to-local-peacebuilding/>.

29. Okumu, “NGOs in Rich Countries”

30. “Act Now on ‘Localisation’”, Conducive Space for Peace.

SONUÇ

Yerel kadın barış inşa kuruluşlarına adil ve makul kaynakların aktarılmasının ne kadar değerli ve gerekli olduğunun görülmesini sağlamak, 21. yüzyılın başında kabul edilen Kadın, Barış ve Güvenlik (WPS) gündeminin değişmez şartlarından biri olagelmıştır. Birleşmiş Milletler ve 193 üye devletin, bu kurumları destekleme istek ve niyetleri de yıllar içerisinde giderek artış göstermiştir. Fakat bağışçıların iyi niyeti ile siyasi, finansal ve idari engelleri arasındaki fark, fonlara en çok ihtiyaç duyan tabandaki kadınlara fon akışına engel olmuştur.

Kadın Barış İnşacılarını Fonlamak: Barışın Önündeki Engelleri Kaldırmak başlıklı bu doküman, bağışçılar ve yerel kadın barış inşa kuruluşlarının karşılaştığı mevcut engellere dair bir analiz yaparak bu uygulama alanındaki son gelişmelerden söz etmektedir. Etkili fonlama model ve mekanizmalarının var olması umut vericidir. Dünyanın her yerinde kadın barış inşa kuruluşlarına küçük ila orta ölçekli hibe ve teknik destek sağlayan ICAN'ın bağımsız, çok bağışçılı Yenilikçi Barış Fonu'ndan (IPF), seçilen ülkelere daha büyük hibeler veren Birleşmiş Milletler Kadın Barış ve İnsani Yardım Fonu'na (WPHF) kadar çeşitli fonlar kadın barış inşa kuruluşlarına ulaştırılmaktadır.

Kaynakların yerel sivil toplum kurumlarına, özellikle de kadınlar tarafından yönetilen kuruluşlara yönlendirilmesi, politika, prosedür ve kurumsal kültürün değiştirilmesiyle mümkündür. Yerel kurumlar ve bağış kuruluşları arasındaki istişarelerden faydalanılarak hazırlanan aşağıdaki operasyonel kılavuz, kısa sürede mevcut prosedürler üzerinde yapılabilecek hem bağış kuruluşları hem de sahadaki kurumlar için dönüştürücü nitelikte revizyonlara ve küçük değişikliklere dair pratik öneriler içermektedir.

Çatışmalı ve kırılgan ortamlarda kadınlar tarafından yönetilen barış inşa kuruluşları, aldıkları fonlara kıyasla ölçülemeyecek kadar büyük bir risk ve sorumluluk almaktadır. Genel Sekreterin raporunda da belirtildiği gibi, bu kuruluşlar “toplumun güvenine ve halka erişim imkanına” sahip olduklarını ve “acil durumlarda vazgeçilmez liderler olduklarını, sosyal uyumun sürdürülmesi, çatışma ve istikrarsızlığın tırmanmasını önüne geçilmesinde önemli bir rol oynadıklarını göstermişlerdir.”³¹ Aşağıdaki operasyonel kılavuz, bağışçıların kadın barış inşacılarına fon sağlama taahhütlerini yerine getirebilmelerini ve bu yönde etkili ve sürdürülebilir bir yatırım yapmalarını sağlamaktadır.

“Çatışmalardan etkilenen ülkelerde kadın örgütleri ve ağları, kendi toplumları ve risk altındaki gruplar için adeta bir cankurtaran. ... Fakat finansal olarak desteklenmedikleri sürece bu kurumlar çalışmalarını durdurma riskiyle karşı karşıya”.

***- Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri,
Genel Sekreterlik Kadın, Barış ve Güvenlik Raporu, 2020***

31. BM Güvenlik Konseyi, Kadın, Barış ve Güvenlik Hakkında Genel Sekreter Raporu [İngilizce], 25 Eylül 2020, S/2020/946, 2, <https://undocs.org/en/S/2020/946>.

Kadın Barış İnşa Kuruluşlarına Daha İyi Hibe Sağlanabilmesine İlişkin Operasyonel Kılavuz

Aşağıdaki öneriler, hükümetler ve çok taraflı, uluslararası sivil toplum ve filantropi kuruluşları için kırılgan, çatışmalı ve şiddetin yaşandığı (FCV) bölgelerde barış inşası, hak savunuculuğu, şiddete varan aşırıcılığın önlenmesi ve karşı gelinmesi alanında faaliyet gösteren kadın barış inşa kuruluşlarına daha etkili bir şekilde hibe sağlayabilmeleri için pratik bir kılavuz olması amacıyla hazırlanmıştır. Fonları kontrol eden aktörler, bu fonların nasıl kullanılacağına belirlenmesi adına önemli bir etki ve sorumluluğa sahiptir. Bu aktörler “bağışçı” olarak adlandırılmaktadır.

Bu operasyonel kılavuz sürdürülebilir barış inşası çalışmalarına, kırılgan ve çatışmalardan etkilenen bölgelerdeki yerel kurumlara zarar veren mevcut yaygın uygulamalara karşı düzenlenmiştir. Bu mevcut yöntemlerin ardından daha iyi uygulama önerileri paylaşılmıştır. Bu öneriler hem işlevsel olacak kadar spesifik hem de farklı kurumlar tarafından da uygulanabilecek gibi genel bir şekilde tasarlanmıştır. Tasarım sürecinde bağışçı ve alıcılar arasından çeşitli paydaşlarla istişareler düzenlenmiştir.

Anlaşılmasının ve uygulanmasının kolay olabilmesi için bu kılavuz aşağıdaki dört başlık altında toplanmıştır:

- 1. Fonlama Önceliklerini Mevcut Kadın, Barış ve Güvenlik Taahhütleriyle Uyumlu Hale Getirin**
- 2. Adil İlişkiler Kurun**
- 3. Yerelde Kurumsal Sürdürülebilirliğin Güçlendirilmesine Önem Verin**
- 4. Hibe Süreçlerini Düzene Koyun**

Fonlama Önceliklerini Mevcut Kadın, Barış ve Güvenlik (WPS) Taahhütleriyle Uyumlu Hale Getirin

Etkili barış inşası ve şiddete varan aşırıcılığın önlenmesi/karşı gelinmesi (P/CVE) çalışmaları, uzun vadede sürdürülebilir ve yerelde kontrol ve yürütmeyi sağlayacak kapsayıcı ve toplumsal cinsiyete duyarlı stratejiler gerektirmektedir.

NE YAPMAMALI

- 1 Toplumsal cinsiyete dayalı barış inşası ve P/CVE alanında deneyim ve uzmanlığa sahip, sahada aktif çalışma yürüten yerel gruplara fon ve kaynak ayırmadan barış inşası ve/veya P/CVE çalışmalarına başlamayın.

NE YAPMALI

- 1.1 FCV bölgelerinde faaliyet gösteren kadın barış inşa kuruluşlarına yeterli fonun sağlanmasının tüm barış inşa ve P/CVE çalışmaları için kritik öneme sahip olduğunu kabul edin.
- 1.2 Proaktif olarak bu yerel grupları bulmaya çalışın.
- 1.3 Barış inşasının kalkınma, insan hakları ve insani yardım çalışmalarından ayrı ancak bu alanlarla ilişkili, yeterli kaynağa sahip olunmasını gerekli kılan, hem kadınlar hem de erkekler için temel bir uygulama alanı, uzmanlık ve meslek olduğunu kabul edin.

NASIL YAPMALI

- Dünya genelinde kadın barış inşa kuruluşlarına ayrılan toplam fon tutarını artırın.
- Barış inşası çalışmalarına ayrı fon akışı oluşturun ve barış, haklar, kalkınma ve insani müdahale alanlarının kesişim noktalarını da içeren kapsamlı bir stratejik barış inşası ve P/CVE tanımını benimseyin.
- Politika çerçevelerinde ve bütçe önceliklerinde, barış inşası ve güvenlik alanında uzman kadın barış inşa kuruluşlarının tanınması ve desteklenmesinden özellikle söz edin.
- Hükümetler için (uluslararası finans kuruluşları aracılığıyla olanlar da dahil) Denizaşırı Kalkınma Yardımı paketlerindeki WPS yasalarının ve varsa Ulusal Eylem Planlarının uygulanması için fon şartı arayın.
- Potansiyel yerel kadın barış inşa kuruluşlarını tespit etmek için yerelde haritalama yapın ve/veya ICAN/ Women's Alliance for Security Leadership (WASL – Güvenlik Liderliği İçin Kadın İttifakı), Women's International League for Peace and Freedom (WILPF – Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadın Birliği), Global Network of Women Peacebuilders (GNWP – Kadın Barış İnşacıları Küresel Ağı), Madre ve gibi mevcut küresel kadın barış inşa ağlarıyla irtibata geçin.

NE YAPMAMALI

- 2 Program önceliklerini belirlerken veya FCV bölgelerine müdahale biçimlerini geliştirirken yerel kadın barış inşa kuruluşlarını sürecin dışında bırakmayın. Aksi takdirde bu durum kadınların çalışmaları ve uzmanlığının marjinalleştirilmesine, çatışma ve barış dinamiklerinin toplumsal cinsiyet perspektifinden anlaşılmasının engellenmesine, aynı çalışmaların tekrarlanmasına ve kötü uygulamaların devam etmesine yol açacaktır.

 NE YAPMALI	 NASIL YAPMALI
<p>2.1 Çatışmaları ve fonlama önceliklerini değerlendirirken veya analiz ederken, kadın barış inşacılarının duruma dair uzmanlığının ve yereldeki bilgi birikiminin tanınmasını, önem verilmesini ve dikkate alınmasını sağlayın.</p> <p>2.2 Kadın barış inşacılarının yereldeki uzmanlığı ve temsiliyetinin aşağıdakiler de dahil olmak üzere çatışmaların anlaşılması için farklı bir perspektif getireceğini kabul edin:</p> <ul style="list-style-type: none">• Topluma farklı ve benzersiz bir biçimde ulaşabilme yetisi• Çatışma ve şiddetin kadınları, erkekleri, kız ve erkek çocuklarını, non-binary bireyleri ne yönden farklı etkilediklerinin anlaşılması• Gizli etki kaynaklarından ve pozitif yerel değişim öznelerinden	<ul style="list-style-type: none">• Durum değerlendirme ve proje tasarımından raporlamanın tamamlanmasına kadar tüm süreç boyunca kadın barış inşa kuruluşlarıyla birlikte çalışın.• Fikir ve bilgilerini paylaşan kadın barış inşacılarıyla anlamlı ve saygılı istişareler düzenleyin.<ul style="list-style-type: none">• Kadın barış inşacılarının devamlı katılımını sağlamak için resmi istişare mekanizmaları oluşturun.• Kadın aktivist ve barış inşa kuruluşlarının bağışçılarla /büyükkelçiliklerle masaya oturabilmesi için temel toplantı düzenleyici kuruluşlar olarak büyükkelçiliklerden faydalanın.• Kadın barış inşacılarını yönetim, danışma ve inceleme kurul ve komisyonlarına dahil edin.• Kadın barış inşacılarının istişarelere ve program geliştirme süreçlerine katılmalarını sağlayarak harcadıkları zamanın karşılığını ödeyin.<ul style="list-style-type: none">• Tekliflerinize yerel kadın barış inşa kuruluşlarıyla istişareler için bir bütçe ekleyin.

NE YAPMAMALI

- 3** Bölgeyi ve toplumsal cinsiyet dinamiklerini anlama sorumluluğunu bağış kuruluşundaki birkaç toplumsal cinsiyet uzmanının üzerine yıkmayın.

NE YAPMALI

- 3.1** Bağış kuruluşlarındaki P/CVE ve barış personelinin çatışma ve toplumsal cinsiyet alanında uzman, durum/bölge ve çatışmayla ilgili konular hakkında bilgi sahibi ve uzun dönem katılım sağlamaya hazır olduklarından emin olun.

NASIL YAPMALI

- Mümkün olduğu hallerde bağış kuruluşlarında personel değişim devrini azaltın.
 - Mümkün değilse, güçlü iş devretme mekanizmaları oluşturarak çalışmanın sürekliliğini sağlayın.
- İşe alım ve değerlendirme aşamalarında barış ve çatışma hassasiyeti sertifikaları şartı arayabilirsiniz.

- Personel için kısa dönem eğitim modüllerini de içeren sürekli kapasite geliştirme çalışmalarına yatırım yapın.
 - Kapasite geliştirme çalışmalarına kadın barış inşacıların iyi uygulamalarını da dahil edin.
- FCV ülkelerinde hükümet ve uluslararası personel için gerekli eğitimlere (toplumsal cinsiyet, çatışma hassasiyeti, vb.) fon sağlayın.

NE YAPMAMALI

- 4 Sadece çatışma değerlendirmesi yapmayın. Başka bir şey yapmadan yalnızca çatışma değerlendirmesi yapmak sadece sorunları öne çıkaracak, mevcut pozitif yapı ve sistemleri vurgulamayacak, bu sistemlerin geliştirilmesine imkan tanımayacaktır.

NE YAPMALI

- 4.1 Toplumlardaki pozitif güçleri anlamak için bir barış analizi yapın ve tüm program tasarımı ve uygulamasını da bu analizden elde edilen bulgulara dayanarak gerçekleştirin. Aksi takdirde toplum ve özellikle de yereldeki barış inşacıları ciddi zarar görebilir.

NASIL YAPMALI

- İstikrar veya istikrarsızlık yaratan güçleri değerlendiren, geçerli barış ve güvenlik bağlamının daha kesişimsel şekilde anlaşılmasını sağlayan entegre ve toplumsal cinsiyete dayalı barış ve çatışma analizleri gerçekleştirin.
 - Entegre ve toplumsal cinsiyete dayalı barış ve çatışma analizlerinde yerel kadın barış inşacılarının, kalkınma, insani yardım ve diplomasi alanındaki paydaşların katkılarından faydalanın. Tercihen, bu analizler bağlamın herkesçe anlaşılabilirliği için ortak bir şekilde gerçekleştirilmelidir.
- Mümkünse yerel toplumsal cinsiyet, barış ve güvenlik uzmanları tarafından proje tasarımının başlangıcından itibaren toplumsal cinsiyete duyarlı çatışma analizi ve haritalama yapılmasını sağlayın.

NE YAPMAMALI

- 5 Finansal desteği yalnızca faaliyet temelli proje fonlarıyla sınırlı tutmayın. Aksi halde bu durum yerel kadın barış inşa kuruluşlarının kendi bölgelerindeki yeni ve acil sorunlara müdahale etme kabiliyetini sınırlandıracaktır.

NE YAPMALI

- 5.1 COVID-19 krizinde de görüldüğü gibi, kadın barış inşa kuruluşlarının atik ve sahadaki anlık değişimlere müdahale etmeye hazır olabilmeleri için programın esnek olmasını sağlayın.

NASIL YAPMALI

- Kadın barış inşa kuruluşlarının ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve acil girişimleri kısa vadede hemen destekleyebilmek amacıyla Acil Müdahale (RR) veya esnek fon mekanizmaları gibi alternatif fonlama mekanizmaları geliştirin. Kadın barış inşa kuruluşlarının girişimlerine örnek olarak barış veya karar alma süreçlerine katılım, risk ve tehditlerden korunma, ani insani krizlere müdahale veya acil psikososyal destek gösterilebilir.

NE YAPMAMALI

- 6 Yereldeki duruma özel olarak hazırlanmamış, önceden tasarlanmış programlar vererek kadın barış inşa kuruluşlarını bağışçıların gündemlerine veya Küresel Kuzeyin önceliklerine odaklanmaya zorlamayın.

NE YAPMALI

- 6.1 Yereldeki ortakların kendi halklarının ihtiyaçlarıyla ilgili bilgisine, muhakemesine ve değerlendirmelerine güvenin ve saygı gösterin.
- 6.2 Her bir durumun ve toplumun, aynı ülkede olsalar dahi birbirinden ayrı ve kendine has olduğunu, bu nedenle yapılan programların da buna uygun olması gerektiğini kabul edin.

NASIL YAPMALI

- Ortaklardan en gerekli, acil ve en büyük etkiyi getirecek hedef ve müdahale biçimlerini tespit etmelerini, gerektiğinde değerlendirme yapmalarını, bölgeye ve yararlanıcılara dair ilk elden edindikleri bilgilere göre müdahale yöntemlerini belirlemelerini isteyin.
- Hiçbir çatışmanın ve bölgenin birbiriyle aynı olamayacağı ve eski zorluk ve başarılarından çıkarılan derslerden faydalanarak geliştirilen benzersiz strateji ve yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğu gerçeğini yansıtan programlar tasarlayın.
- Başvuru sahiplerine önceden belirlenmiş hedef ve öncelikler empoze eden katı Teklif İsteme (RfP) modelleri kullanmaktan kaçının.
- Mümkün olduğu hallerde, her iki tarafın da uzmanlıklarıyla katkı sağladığı ve ortak bir anlayış ve vizyon geliştirebildiği birlikte tasarlanmış süreçler yürütün.

NE YAPMAMALI

- 7 Ölçeklendirmenin (kapsam genişletme veya mevcut merkezi programların tekrar edilmesi gibi) barış inşası ve P/CVE çalışmaları için en iyi model olduğunu varsaymayın.

NE YAPMALI

- 7.1 Farklı toplumlardaki güvenilir yerel kadın barış inşa kuruluşlarının tespit edilmesi ve güçlendirilmesini amaçlayan ve etkili toplum temelli programlardan faydalanan, bu programları uyarılma veya mümkünse tekrarlama hedefli bir “yatay ölçeklendirme” stratejisi benimseyin.

NASIL YAPMALI

- Diğer yerel toplumlarda da tekrarlanabilecek ve uyarlanabilecek başarılı yerel program ve metodolojileri tespit edin.
- STK’ları yerel hükümet, polis, medya ve diğer kurumlarla (yerel işletmeler, okullar ve dini cemaatler gibi) bir araya getirecek toplum yapılarını güçlendirin.
- Yereldeki özgün seslerin bir araya gelmesini ve küresel düzeyde tanınmasını kolaylaştırın (WASL gibi platformları güçlendirerek).

NE YAPMAMALI

- 8 Genellikle başkentlerde yer alan, büyük ve köklü barış inşa kuruluşlarını fonlamaya odaklanmayın.

NE YAPMALI

- 8.1 Tüm il ve ilçelerde kendine has etki alanı ve erişim gücüne sahip daha küçük kadın barış inşa kuruluşlarına fon dağıtın.
- 8.2 Paranın şiddet ve istikrarsızlıktan en çok etkilenen toplumlarda faaliyet gösteren yerel kadın barış inşası ve P/CVE kuruluşlarına ulaştığından emin olun.

NASIL YAPMALI

- Merkezi çalışmalar yürüten seçkin birkaç büyük kuruluş yerine daha büyük etki yaratacak, daha dirençli, krizlere daha çabuk müdahale edebilecek toplum temelli kuruluşları veya küçük kadın barış inşa kuruluşlarını güçlendirin.
- Kadın barış inşa kuruluşlarının uzun vadeli ve büyük ölçekli programlar için eşit fon alma fırsatlarına sahip olmalarını sağlayarak, uluslararası STK'ların bu tür projeler üzerindeki tekeli ortadan kaldırın.
- Toplumlardaki değişen ihtiyaçlara çabucak yanıt vermeye hazır yerel ve özgün sesleri destekleyin ve öne çıkarın.
- Yerel büyükelçilikler veya alternatif fonlama mekanizmaları üzerinden fon sağlamayı göz önünde bulundurun.
- Büyük hibeleri yönetebilecek kurulu altyapısı henüz olmayan, ancak yerelde faal ve önemli topluluklara erişimi olan küçük toplum temelli programların kuluçka sürecini yönetin (fonlama, mentorluk ve destek sağlayın).
 - Mümkün değilse büyükelçilikler veya alternatif fonlama mekanizmaları üzerinden fon sağlamayı göz önünde bulundurun.

NE YAPMAMALI

- 9 Kadın barış inşa kuruluşlarının sadece kadın, barış ve güvenlikle ilgili faaliyetler için para ayırmasını destekleyen programları şart koşarak fonları ayrı tutmayın.

NE YAPMALI

- 9.1 Kadın barış inşa kuruluşlarının barış inşası ve P/CVE çalışmaları için farklı kalkınma, insani yardım, güvenlik veya insan hakları temelli başlangıç noktalarını kullanabileceğini kabul edin.

NASIL YAPMALI

- Kadın barış inşa kuruluşlarına sahada ihtiyaçlara yanıt verebilmeleri ve katı proje temelli fonlarla kısıtlanmadan kendi önceliklerini belirleyebilmeleri için gereken esnekliği sağlayın.

9.2 Barış ve güvenlik, insani yardım, haklar ve kalkınmayla ilgili sorunları kesşimsel ve toplumsal cinsiyete duyarlı şekilde ele alın.

9.3 Daha açık ve şeffaf bir diyalog sağlanabilmesi amacıyla bağışçılar, farklı hükümet birimleri, uluslararası STK'lar ve bölgesel kuruluşlar gibi tüm paydaşların, fon girişimleri ve programlar üzerinde hem birbirleriyle hem de kadın barış inşa kuruluşlarıyla eşgüdümlü çalışmalarını isteyin.

- Ayrık ve izole çalışmalarını bitirmek ve yerel aktörlerin bütüncül bir biçimde müdahalede bulunmasını sağlamak için fonlardan faydalanın.
 - Barış inşası, insani müdahale ve kalkınmayla ilgili faaliyetlere tek bir teklif kapsamında izin verin.

Adil İlişkiler Kurun

Hibe sürecinin şeffaf olmasını sağlayarak ve yerelde geliştirilen konsept ve uygulamaların izinsiz sahiplenilmesini engelleyerek bağışçılarla ortaklar arasında daha adil ve eşitlikçi ilişkiler kurun.

NE YAPMAMALI

- 10** Kadın barış inşa kuruluşlarının becerileri, uzmanlığı ve bilgi birikimine değer verilmeyen, dışlanma veya sömürüye maruz kalma riskiyle karşı karşıya oldukları güç dengesizliği dinamiklerinin oluşmasına veya sürdürülmesine izin vermeyin.

NE YAPMALI

- 10.1** Bağışçılar ve tüm ilgili ortaklarla, kadın barış inşa kuruluşlarının çalışmalarına güvenildiğini ve bu çalışmaların sahiplenildiğini gösteren adil ilişkiler kurulmasını sağlayın.
- 10.2** Mali şeffaflığı ve hesap verebilirliği teşvik eden sistemler kurun.
- 10.3** Ortakları ve yararlanıcıları, bağışçılarla kurdukları bağlantı veya yürüttükleri faaliyetler nedeniyle doğabilecek her türlü zarar, taciz ve sömürden koruyun.

NASIL YAPMALI

- Uluslararası STK'ların (ve hükümetlerle anlaşmalı olan tüm diğer uluslararası kuruluşların) şeffaf olmasını ve bağışçılar tarafından ayrılan toplam program bütçesini kadın barış inşa kuruluşlarına açıklamalarını sağlayın.
- Kaynakların taraflar arasında (özellikle uluslararası STK'lar ve yerel ortakları) adil bir şekilde dağıtılmasını ve yerel personel için adil kaynakların (piyasaya uygun maaş ve faydalar dahil) mevcut olmasını sağlayın.
- İhtiyaç tespitinden uygulama ve değerlendirme aşamalarına kadar tüm proje süresi boyunca kadın barış inşa kuruluşlarıyla birlikte çalışarak toplumsal cinsiyete duyarlılığın sağlanmasını ve yerel paydaşların bilgi ve deneyimlerinden faydalanılmasını sağlayın. Kadın barış inşa kuruluşlarının sürdürülebilirlik ve kurumsal/insan kaynaklarını güçlendirme çalışmalarını tanıyarak ve kaynak sağlayarak yerel kuruluşların kontrolünü geliştirin.
- Kadın barış inşa kuruluşlarının lider kuruluş hakkındaki değerlendirme ve/veya geribildirimlerini ana bağışçıya güvenli bir şekilde iletebilecekleri yollar sağlayın.
- Ortaklık anlaşmaları eşit taahhütler içermeli ve ortak sorumluluklardan söz etmelidir (her iki ortağın da karşı tarafın programla ilgili mali kayıtlarına eşit erişim hakkının olması gibi).
- Cinsel istismar ve tacizin önlenmesi de dahil olmak üzere, ortakları ve yararlanıcıları her türlü zarardan koruyacak sağlam koruma politikaları geliştirin.
 - Tüm personelin koruma politikalarından haberdar olmasını ve koruma gerektiren olaylara müdahale edebilmeleri için yeterli eğitim ve desteği almalarını sağlayın.

NE YAPMAMALI

- 11** Yerel kurumlar tarafından yapılan çalışmalarını kendi çalışmanız gibi sahiplenmeyin veya bu kurumları “uygulayıcı kurumlar” olarak nitelendirmeyin. Bu durum kurumların değerini küçültecek ve güç dengesizliği dinamiklerini de sürdürecektir.

NE YAPMALI

- 11.1** Fonlanan programların başarıları, sonuçları ve etkilerinin adil bir şekilde temsil edilmesini, eşit referans verilmesini, ve kadın barış inşa kuruluşlarının çalışmalarının tanınmasını talep edin.
- 11.2** Kadın barış inşa kuruluşlarının bağımsız olarak tanınmasını sağlayacak fırsatlar geliştirin.

NASIL YAPMALI

- Fonlanan programlar için işbirliği halinde bir iletişim stratejisi geliştirin.
- Logo, sosyal medya ve fotoğraf kullanımı ve diğer haklarla ilgili olarak Taraflar arasında bir anlaşma yapılmasını sağlayın.
- Kadın barış inşa kuruluşlarının onayını alarak, yerel kurumların kontrolünü, getirdikleri yenilikleri ve programa katkılarını açıkça tanıyın.
- Kadın barış inşa kuruluşlarının onayını almak kaydıyla Uluslararası Kuruluşlar, programla ilgili konuşurken veya rapor hazırlarken kadın barış inşa kuruluşlarına atıfta bulunmalı ve/veya referans göstermelidir.

NE YAPMAMALI

- 12** Benzer hizmet ve ilgili yereldeki ortak kuruluşlara ve personeline de sağlamayı teklif etmedikleri sürece, uluslararası aktörlerin kendi personellerinin, mülklerinin ve ofislerinin güvenliği için büyük kaynaklar ayırmasına izin vermeyin.

NE YAPMALI

- 12.1** Tüm ortaklara ve personele eşit şekilde davranarak iyi olmalarına önem verin.
- 12.2** Bu çalışmaların kadın barış inşacıları üzerindeki fiziksel ve psikolojik ağırlığını ve riskini tanıyın.
- 12.3** ICAN Kadın Barış İnşacılarının Korunmasına İlişkin Operasyonel Kılavuzu benimseyin ve uygulayın.

NASIL YAPMALI

- Yerel barış inşa kuruluşlarının güvenlik protokolleri oluşturabilmeleri için gerekli kaynağı sağlayın ve bu amaç için programda yer ayırın.
- Psikososyal ve duygusal destek için kaynak ve yardım sağlayın veya ortakların bu giderleri bütçelerine eklemelerine izin verin.
- Kişisel, dijital ve kurumsal güvenlikle ilgili kurumsal kapasite geliştirme çalışmaları için fon ayırın.
- Kadın Barış İnşacılarına ve Kadın İnsan Hakları Savunucularına fon sağlarken risk değerlendirme ve koruma mekanizmaları için de destek sağlayın.

Yerelde Kurumsal Sürdürülebilirliğin Güçlendirilmesine Önem Verin

Hibe verme çalışmalarını faaliyetlerin tamamlanması veya proje çıktılarının elde edilmesinden ziyade kadın barış inşa kuruluşlarının kurumsal güç ve sürdürülebilirliğini artırmaya odaklanacak şekilde değiştirin. Hükümetlerin kamusal paranın yönetiminden sorumlu olduğunun, tüm bağışçıların yönettikleri paranın kaynaklarına karşı sorumlu olduğunun farkındayız. Bu nedenle bu bölümde bağışçıların paydaşlarına karşı yükümlülükleri ile kadın barış inşa kuruluşlarının kurumsal ihtiyaçları arasında bir denge kurulmaya çalışılmıştır.

NE YAPMAMALI

13 Bütçede genel giderler veya proje yönetim masraflarına katı sınırlar koymayın. Ayrıca, proje faaliyetleri için fonları sınırlandırmayın. Bu durum kadın barış inşa kuruluşlarının kurumsal ve personel kapasitelerini geliştirmelerine engel olur.

NE YAPMALI

13.1 Ortak kurumların kurumsal desteğinin önemini kabul ederek işe alım ve koruma politikaları gibi yönetim prosedür ve politikalarını geliştirmelerine ve güçlendirmelerine olanak tanıyın.

NASIL YAPMALI

- Fonun en azından projenin uygulanması için gereken destek maliyetini karşıladığından emin olun. Ortakların finansal ihtiyaçlarını tespit etmelerine ve gerektiğinde bunlara gerekçe sunmalarına olanak tanıyın.
- Yerel kadın barış inşa kuruluşlarının bağımsızlığını teşvik etmek ve atik olmalarını sağlamak için kritik öneme sahip olan çekirdek ve esnek fon imkanları sağlayın.
 - Yerel kurumların kendi iç sistemlerini güçlendirmeleri için zaman ve kaynak ayırın, faaliyet gösterdikleri toplumun ihtiyaçları, talepleri ve risklerine hızlıca ve stratejik bir biçimde yanıt verin.
- Her bir kurumun ihtiyaçlarının ve durumunun farklı olacağını bilincinde olarak teklif yazma, izleme ve değerlendirme, raporlama, personel maaşları ve muhasebe de dahil olmak üzere teknik destek ve kurumsal gelişim için fon sağlayın.
- FCV bölgelerinde ulusal hükümetlerle işbirliği yaparak ulusal planlama ve bütçeleme çalışmalarının toplumsal cinsiyete duyarlı olmasını sağlamak amacıyla kapasitelerini geliştirmeleri için yerel kurumlara fon sağlayın.
- Ortakların teklif veya program tasarım süreçlerinde çatışma analizi veya diğer programla ilgili incelemeler yapması gerekiyorsa kaynak sağlayın.

NE YAPMAMALI

- 14** Bağışçıların istekleri doğrultusunda belirlenen programatik, ölçme-değerlendirme veya raporlama şartlarını yerel kadın barış inşa kuruluşlarının geribildirimini almadan veya bu şartların kurum kapasitelerini geliştirebilmeleri için nasıl yapılandırılabilceğini göz önünde bulundurmadan şart koşmayın.

NE YAPMALI

- 14.1** Bağışçıların istekleri doğrultusunda belirlenen idari gereksinimlerden dolayı ortakların üzerindeki gereksiz yükü azaltabilmek adına şeffaflık sağlamayı ve diyalog başlatmayı teşvik edin.
- 14.2** Raporlama şartlarının kadın barış inşa kuruluşlarına fayda sağladığından ve kurumsal misyonlarını geliştirdiğinden emin olun.
- 14.3** Kadın barış inşa kuruluşlarının kendi finansal ve idari kapasitelerini geliştirmeye istekli olduklarını kabul edin.

NASIL YAPMALI

- Program başlamadan önce teslim edilecek belgeler, raporlama şartları, prosedürler ve beklentiler hakkında konuşmak için bir bilgilendirme toplantısı düzenleyin.
- Ortak kadın barış inşa kuruluşlarının bağışçıyla ilgili zorlukları ve engelleri açıkça tartışabileceği güvenli bir alan ve belli bir esneklik (ortakların varsa kendine ait farklı rapor kalıplarıyla çalışmalarına izin vermek gibi) sağlayan iki yönlü görüşme kanalları oluşturun.
- Açıklama raporlarında basit, makul ve hedefe yönelik sorular yer almalı, raporlar farklı formatlarda ve dillerde teslim edilebilmelidir.
 - Etki raporlamasından neler beklenebileceğine dair bilgi için Öneri 4.3'e bakınız.
- Kadın barış inşa kuruluşlarının çevrelerini ve faaliyetlerinin etkilerini daha iyi anlamalarına, değişim teorilerini doğrulamalarına ve ileride atılacak adımlar için eksiklikleri tespit edebilmelerine olanak tanıyan proje raporlarını teşvik edin.
 - Proje kabullerinin ve kavramsallaştırmaların yerinde olduğunu teyit edebilmeleri için ortak kurumların performans çerçevelerini ve ölçme-değerlendirme çalışmalarını mantıksal model ve değişim teorileriyle kıyaslamalarını teşvik edin.

Hibe Süreçlerini Düzene Koyun

Kadın barış inşacılarının ve kuruluşlarının maksimum etkiyi yaratabilme becerilerini olumsuz yönde etkileyen katı program ve mali şartları azaltın. Bağışçılardan ortak kadın barış inşa kuruluşlarına fon aktarma sürecini, kuruluşlara ve personeline minimum risk ve mali yük getirecek şekilde düzene koyun. Tüm öneriler bir yandan bağışçıların kısıtlarına uyararak bir yandan da etkin bir biçimde çatışma çözümü veya çatışmanın nedenlerinin önlenmesine yönelik proaktif stratejiler geliştirip uygulayabilmeleri için gereken esnekliği ve kontrolü sağlamayı amaçlamaktadır.

NE YAPMAMALI

15 Program için kısa, tek seferlik uygulama dönemleri belirlemeyin. Bu durum genellikle bağışçıların mali yılı gözeterek çalışma zorunluluklarından doğmakta, dolayısıyla da büyük meblağları tek seferde göndererek kurumların 3 ila 12 aylık bir süre içinde fonu kullanıp faaliyetlerini tamamlamalarını beklemelerine yol açmaktadır.

NE YAPMALI

- 15.1** Barış inşası ve P/CVE programlarının planlanması, uygulanması ve raporlanması için ciddi sürelere ihtiyaç olduğunu kabul edin. Kısa uygulama dönemleri programlardan beklenen sonuçları baltalamaktadır.
- 15.2** Kurumların kısa sürelerle sıkışıp kalmasını önleyerek kurumsal güçlenmeyi ve program sürdürülebilirliğini destekleyin.
- 15.3** Ortaklıkların devamlılığını teşvik edin. Bu da sürdürülebilirliği ve programların yerel halktan gelmesi, halk tarafından sahiplenilmesi ve organik olarak geliştirilmesini teşvik edecektir.

NASIL YAPMALI

- Daha uzun uygulama dönemlerine izin verin (en az 12 ay, ideali: çok yıllık).
- Ortaklarla programlarının birbiri üzerine inşa edilebileceği çok yıllık işbirlikleri kurun.
- Çok yıllık resmi anlaşmaların yapılmasına imkan yoksa:
 - Ortaklarla ilişkileri derinleştirin ve önemseyin (proje tamamlandıktan sonra da iletişimin sürdürülmesi gibi).
 - Kadın barış inşa kuruluşlarının uygulamalarının, geçmiş başarılarından ve tamamlanmış projelerden alınan derslerden faydalanmasını teşvik ederek programın devamlılığına öncelik verin.
 - Yıllık fon döngüleri arasındaki süreyi azaltın.

NE YAPMAMALI

- 16** FCV bölgelerinde çalışan kurumlara güvenlik tehdidi oluşturabilecek ve/veya uygulaması son derece külfetli finansal yönetim ve raporlama şartları getirmeyin.

NE YAPMALI

- 16.1** Finansal yönetim ve raporlama şartları, tarafların hesap verebilirliğini ve ortakların güvenliğini sağlarken aynı zamanda tüm tarafların idari masraflarını azaltmayı amaçlamalıdır.
- 16.2** Kadın barış inşa kuruluşlarının ve barış inşası ve P/CVE alanındaki diğer aktörlerin işlerini yapabilmek için hayatlarını riske attıkları gerçeğini tanıyın. Fon düzenlemeleri bu riski artırmamalıdır.

NASIL YAPMALI

- Uluslararası STK'lar da dahil tüm bağışçılar, ortak bütçe ve uygulama planları da dahil olmak üzere kadın barış inşa kuruluşlarıyla işbirliğine dayanan bir finansal planlama süreci yürütmelidir.
- Daha büyük aktörler veya çatışmasız bölgeler için tasarlanan düzenlemeler yerine ortakların kendi iç finansal politikalarını ve kılavuzlarını (yemek ve ulaşım giderlerinin fişlerini ibraz etmeyle ilgili düzenlemeler gibi) takip etmelerine izin verin.
 - Gerektiğinde ve istendiğinde bu kılavuz ve kuralların oluşturulması için teknik destek sağlayın veya ortaklarla birlikte çalışın.
- Aynı bütçeler düzeyindeki küçük farklılıklar için bağışçı ön onay şartlarını kaldırmayı göz önünde bulundurun. Bunun yerine faaliyet (veya çıktı) seviyesindeki daha büyük (%10 veya daha fazla) farklılıklar için bağışçı onayı istemeyi düşünün.
- ABD kanunları uyarınca Sabit Tutar (FAA – Fixed Amount Award) gibi aşağıdaki imkanları sağlayan, çıktı ve etki odaklı alternatif ihale modellerini değerlendirin:
 - Fon harcamalarını, teslim edilecek çalışmaların ve faaliyetlerin tamamlandığını belgelemek için farklı yollar (video, fotoğraf, sinopsis, sosyal medya paylaşımları, atölye katılımcı listeleri, haber başlıkları vb. gibi) içeren, ve
 - Fiili harcamalar yerine kaydedilen aşamalara ve önceden onaylanmış bütçeye göre sabit dilimler halinde ödeme yapılmasına olanak tanıyan.

NE YAPMAMALI

- 17** Barış inşası ve P/CVE girişimlerinin kalıcı davranış değişiklikleri hedeflediğini göz önünde bulundurarak, kısa dönem programlardan, barış inşası ve P/CVE programları için tasarlanan aktivitelerden hemen gözle görülür etki beklemeyin.

NE YAPMALI

- 17.1** Ölçme ve değerlendirme metodolojisinde, bu alanda kısa vadede elde edilmiş olsa bile istenen etkinin zaman içinde kendini daha çok göstereceğinin hesaba katılmasını sağlayın.

NASIL YAPMALI

- Davranış değişiminin veya barış inşası programlarının başarısının kısa bir zaman dilimi içinde görülmesinin zor olduğunu hesaba katarak faaliyetlerin tamamlanmasıyla etkinin raporlanması arasında 3-12 ay süre bırakın.

17.2 Ölçme ve değerlendirme metodolojisinin davranışın değiştiğini göstermenin ve negatif vaka (şiddetin meydana gelmemesi gibi) ispat etmenin zorluklarını yansıtmasını sağlayın.

- Davranış değişiminin veya barış inşası programlarının başarısının kısa bir zaman dilimi içinde görülmesinin zor olduğunu hesaba katarak faaliyetlerin tamamlanmasıyla etkinin raporlanması arasında 3-12 ay süre bırakın.
- Yerel ortakların değerlendirme göstergelerini geliştirirken süreci eşit ölçüde yönlendirmelerine izin vererek bu göstergelerin her iki taraf için de makul ve toplumda etki yaratmaya odaklanmış olmasını sağlayın.
- Artan kurumsal güç ve sürdürülebilirliği, program başarısının bir göstergesi olarak kabul edin (gelişmiş personel kapasitesi, yeni bağışçılar aranması, güçlü finansal muhasebe vb.).
- Gözlem ve diğer nitel yöntemlerle kavramsallaştırılan nicel çalışmaları (röportajlar, öz değerlendirme gibi) raporlamanın parçası olarak kabul edin.

NE YAPMAMALI

18 Gereksiz idari yük getiren veya kadın barış inşacı kuruluşlarının karşı karşıya olduğu riskleri artırabilecek program veya başvuru şartları tasarlamayın.

NE YAPMALI

18.1 FCV bölgelerinde faaliyet gösterirken çok sayıda değişkenin istikrar ve güvenliği, dolayısıyla da program uygulamalarını etkileyebileceği gerçeğinin program tasarımında ve finansal şartlar belirlenirken hesaba katılmasını sağlayın.

18.2 İlk teklif çağrısından son raporlama dönemine kadar tüm süreç boyunca ortak kurumlar üzerindeki idari yükü azaltın.

NASIL YAPMALI

- Ortakların proje uygulamalarını ve ölçme-değerlendirme planlarını değişen koşullara ve projeden öğrenilenlere göre revize etmelerine izin verin.
- Bağışçıların teklif ve raporlama şartları ile ortak kurumun kapasitesi arasında denge kurun.
 - Bu şartlar için fon sağlanmalı ve şartlar hem bağışçı hem de yerel kuruma fayda sağlamalıdır.
- Mümkün olduğu hallerde, fonlayacak kurumları tespit etmek için açık teklif çağrısı yerine talebe dayanan bir süreç kullanın. Açık teklif çağrılarını, hak kazanamayan kurumların harcadığı büyük iş yüküne karşılık hiçbir kazanım elde edememeleriyle sonuçlanabilir.
- Açık çağrı yapılması gerekiyorsa, örneğin sadece konsept notu ya da fonlama ihtimalinin değerlendirilebilmesi için 1 sayfalık bir niyet mektubu isteyerek hibe alanların yükünü azaltın.
- Kayıt belgesi gibi belgeleme şartlarını yerel bağlama uygun şekilde düzenleyin.

NE YAPMAMALI

- 19** Kurumların kendi nakdi kaynaklarını kullanıp mali rapor ve/veya başka bir finansal belge ibraz ettikten sonra iade alabilmesini öngören geri ödemeli anlaşmalar yapmayın.

NE YAPMALI

- 19.1** Sözleşmelere ortak kuruma gereksiz finansal yük getirmeyecek nakit harcama düzenlemeleri getirin.
- 19.2** En etkili, adil ve risksiz fon harcama düzenlemelerini tespit etmek için ortak kuruma danışın.
- 19.3** Bağışçının fon harcamalarına onay verme sürecini kısaltın.
- 19.4** Ortakların döviz kaybı riskini azaltın.

NASIL YAPMALI

- Faaliyetlere başlanmadan önce nakdin bir kısmının harcanmasına izin verin.
- Sonraki ödemelerin finansal rapor veya destekleyici finansal belgelerin ibrazı şartına bağlı olduğu durumlarda, destekleyici belgelerin tamamını istemek yerine örnek bir belge istemeyi göz önünde bulundurun. Bu durum raporlama ve ödeme onay süresini ciddi ölçüde azaltacaktır.
- Mümkünse ortak kurum tercih ettiği takdirde yerel para biriminde ödeme yapmayı değerlendirin.

NE YAPMAMALI

- 20** Kadın barış inşa kuruluşlarının programı fondan tasarruf ederek tamamlamaları ve tüm hedefleri/çıktıları elde etmeleri halinde, harcanmamış fonları faiz geliri ve/veya döviz kuru kazançlarıyla birlikte geri ödemelerini talep etmeyin.

NE YAPMALI

- 20.1** Ortak kurumu verilen fonun tamamını harcamaları yönünde teşvik etmek yerine kendi kaynaklarını verimli bir biçimde kullanmaya teşvik edin.
- 20.2** Fonun geri kalan kısmını kurumsal kapasitenin geliştirilmesi veya diğer kurumsal ihtiyaçların giderilmesi için kullanmayı düşünün.

NASIL YAPMALI

- İade edilmesi gereken mevcut minimum harcanmamış fon miktarını belirleyin veya artırın.
- Verilen fonla ilgili döviz kazançları ve faiz gelirlerinin proje faaliyetleri ve ortak kuruluşun kurumsal ihtiyaçları için harcanmasına izin verin.
- Geri kalan fonların tamamının veya bir kısmının aşağıdaki seçeneklerden biri için kullanılmasını teklif edin:
 - Kurumsal destek için (genel giderler)
 - Final rapor ve denetimle ilgili masraflar gibi uygulama sonrası hibe yönetim masrafları (çoğu zaman dikkate değer bir gider kalemi olup fonlar tarafından karşılanmamaktadır) veya son ödeme diliminde meydana gelebilecek döviz kuru kayıpları için,
 - Benzer program faaliyetleri için

- Kurumsal istikrarın sağlanması amacıyla fon döngüleri arasındaki farkı kapatmak için
- Acil ihtiyaçlar için (tehditlere karşı koruma veya barış süreçlerine katılım gibi).

NE YAPMAMALI

- 21** Fon ödemeleri için minimum taksit miktarı belirlemeyin. Bu durum ortakların güvenlik riskini artırabilir ve yereldeki iktidar sahibi elitlerin dikkatini çekebilirler.

NE YAPMALI

- 21.1** Fon ödemeleri ve sözleşme modeli ortak kurumun güvenliğine ve bağımsızlığına öncelik veren politikalara uygun olmalıdır.

NASIL YAPMALI

- Sürdürülebilir gelişim, çalışma ve planlamaya olanak tanıyan öngörülebilir bir fon sağlayabilmek amacıyla mevcut fonların etkili bir biçimde kullanılmasına olanak tanıyan küçük ödeme dilimlerine izin verin.
- Kadın barış inşacılarına danışarak ne tür esnek veya sürdürülebilir fonlama mekanizmalarına ihtiyaç duyduklarını öğrenin.
- Görece daha düşük meblağlar halinde düzenli ödemeler yapılmasını öngören esnek fonlama mekanizmaları sunarak olası risk ve zararı azaltın.

NE YAPMAMALI

- 22** Fon ödeme seçeneklerini geleneksel banka havalesi işlemleriyle sınırlandırmayın.

NE YAPMALI

- 22.1** Geleneksel banka havalesinin mümkün veya güvenli olmadığı durumlarda alternatif finansal transfer mekanizmaları kullanılmasına izin verin.

NASIL YAPMALI

- Fon ödemesi ve sözleşme modelini kuruluşla birlikte belirleyin.
- Nakit ödeme, Western Union ve ön ödemeli banka kartıyla ödeme gibi seçeneklere imkan tanıyan politika ve prosedürler kullanın.

Ek I: Mevcut Hibe Modelleri

Aşağıdaki tabloda mevcut fonlama modellerinden örnekler verilmiş, bunların özellik ve önceliklerine dair kısa bir karşılaştırma yapılmıştır.

Kurum	Coğrafi Bölge	Resmi/Sivil Toplum	Fon Kaynakları	Hibe Programı Toplumsal Cinsiyete Dayalı Barış İnşası ve P/CVE Çalışmalarına Odaklanıyor Mu?	Hibe Aralığı	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?	Kadın Örgütlerine Odaklı Mı veya Kadın Örgütlerinin Desteklenmesinden Özellikle Bahsediyor Mu?
The African Women's Development Fund (AWDF)	Afrika	Sivil Toplum	Hükümetler, Şirketler, Bireyler	Hayır, spesifik hibe konusu değil.	8000 \$ - 100,000 \$ USD	Evet, kapasite geliştirme programı hibe alanların kurumlarının ve çalışmalarının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla teknik beceri ve eğitim sağlıyor.	Evet, sadece Afrikalı kadınlara ve kadın hareketlerine fon sağlıyor.
Equality Fund	Global	Sivil Toplum	Kanada Hükümeti, Özel Dernekler, Bireyler	Hayır, genel olarak kadın haklarının ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine odaklı.	15,000 - 100,000 CAD	Evet, kapasite desteği sunuyor, hibe alan ortaklara hem finansal destek (seyahat hibeleri için destek gibi) hem de kapasite geliştirme desteği sunan bir "hibe artı" (grants plus) modeli kullanıyor.	Evet, özellikle tüm dünyadaki kadın örgütlerini ve feminist hareketleri desteklemeye odaklı.
FRIDA: Young Feminist Fund	Global	Sivil Toplum	Dernekler, Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar, Çok taraflı Kurumlar, Bireyler	Evet, barış ve çatışma alanında çalışan genç kadın, kız çocuk ve trans gençlik kuruluşlarına fon sağlıyor.	Belirtilmemiş	Evet, ortaklara aldıkları çekirdek hibenin yanı sıra farklı türlerde teknik destek ve kaynak sunuyor.	Evet, sadece genç ve öne çıkan feminist örgütlere fon sağlıyor.

Kurum	Coğrafi Bölge	Resmi/Sivil Toplum	Fon Kaynakları	Hibe Programı Toplum- sal Cinsiyete Dayalı Barış İnşası ve P/CVE Çalışmalarına Odak- lanıyor Mu?	Hibe Aralığı	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?	Teknik ve/veya Diğer Kap- asite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?
The Fondo Centro- americano de Mujeres	Orta Amerika	Sivil Toplum	Hükümetler, Dernekler	Hayır, spesifik hibe konusu değil.	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Evet, tabandaki kadın örgütlerine fon sağlamaya odaklı.
Global Community Engagement and Resilience Fund (GCERF)	Global	Sivil Toplum	Hükümetler, Uluslararası Kuruluşlar, Dernekler, Şirketler, Bireyler	Hayır, fakat P/CVE alanında çalışan kurumlara öncelik veriliyor; özellikle cinsiyet temelli çalışma yapmıyor.	10,000 \$ - 50,000 \$ USD	Evet, kapasite geliştirme ve güçlendirme desteği veriyor ve izleme kabiliyetini geliştiriyor.	Hayır.
Global Fund for Women	Global	Sivil Toplum	Dernekler, Yatırımlar, Şirketler, Bireyler	Hayır, genel olarak toplumsal cinsiyet adaleti konusuna odaklı.	15,000 \$ USD (Ortalama Hibe Tutarı)	Evet, kurumların / hareketlerin aldıkları fonu en iyi nasıl ayıracaklarını seçebilecekleri bir genel destek fonu sunuyor. Ayrıca hibe verdiği kurumlara kapasite geliştirme eğitimi ve beceri geliştirme desteği sağlıyor.	Evet, kurumların / hareketlerin aldıkları fonu en iyi nasıl ayıracaklarını seçebilecekleri bir genel destek fonu sunuyor. Ayrıca hibe verdiği kurumlara kapasite geliştirme eğitimi ve beceri geliştirme desteği sağlıyor.

Kurum	Coğrafi Bölge	Resmi/Sivil Toplum	Fon Kaynakları	Hibe Programı Toplum- sal Cinsiyete Dayalı Barış İnşası ve P/CVE Çalışmalarına Odak- lanıyor Mu?	Hibe Aralığı	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?	Teknik ve/veya Diğer Kap- asite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?
ICAN Innovative Peace Fund (IPF)	Global	Sivil Toplum	Hükümetler, Dernekler, Bireyler	Evet, çoğulculuk ve çatışmalarla ilgili cinsel ve cinsiyet temelli şiddetin önlenmesini desteklemeye, barış inşası ve P/CVE çalışmalarına odaklı	3,000 \$ - 100,000 \$ USD	Evet, stratejik ve teknik program tasarımı desteği, finansal yönetim, ölçme-değerlendirme ve savunuculuk kapasitesinin geliştirilmesi, acil müdahale / acil durum desteği, öz bakım / entegre güvenlik eğitimi sunuyor.	Evet.
Madre	Global	Sivil Toplum	Dernekler, Toplum Temelli Örgütler, Dini Topluluklar, Bireyler	Evet, barışçıl toplumlar inşa etmeye odaklı tabandaki kadın kuruluşlarını destekliyor.	39,000 \$ USD (Ortalama Hibe Tutarı)	Evet, kurumlara uzun dönem toplumsal değişim savunuculuğu yapabilmeleri için gerekli becerileri kazanmaları ve liderlik kapasitelerini geliştirmeleri için eğitim veriyor.	Evet.
NoVo Foundation	Global	Sivil Toplum	Warren Buffett Tarafından Fonlanan Vakıf, Bireyler	Evet, özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet (SGBV) ve P/CVE çalışmalarına öncelik veriyor.	Belirtilmemiş	Belirtilmemiş	Hayır, yakın zamanda önceden kadın ve kızlara karşı şiddetin sonlandırılmasına adanan fonu ayrı bir kar amacı gütmeyen kuruluşa aktardı.
Oak Foundation		Sivil Toplum	Vakıf	Hayır	25,000 \$ - 7 Milyon USD (600,000 \$ Ortalama Hibe Tutarı)	Evet, genel proje desteği ve teknik destek sağlıyor.	Evet, dünya çapında genel olarak kadınları etkileyen sorunlarla ilgilenen kadın sivil toplum kuruluşlarına fon ayırıyor.

Kurum	Coğrafi Bölge	Resmi/Sivil Toplum	Fon Kaynakları	Hibe Programı Toplumsal Cinsiyete Dayalı Barış İnşası ve P/CVE Çalışmalarına Odaklanıyor Mu?	Hibe Aralığı	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?
Peace Development Fund (PDF)	ABD & Meksika	Sivil Toplum	Bireysel Bağışçılar	Hayır	2,500 \$ - 10,000 \$ USD	Evet, kapasite geliştirme desteği sağlıyor.	Evet, öne çıkan öncelikleri arasında kadınlar tarafından yönetilen katılımcı barış inisiyatiflerinin fonlanması var.
Peace Direct	Global	Sivil Toplum	Hükümetler, Dernekler, Şirketler, Bireyler	Evet, kadınların güçlendirilmesi ve eski savaşçıların topluma yeniden kazandırılması da dahil olmak üzere geniş bir yelpazedeki projelerle birlikte	Belirtilmemiş	Evet, çekirdek fon ve kendi gelirlerini elde edebilmeleri için destek verilmesi de dahil olmak üzere teknik destek ve kurumsal gelişmenin fonlanması yoluyla ortakların güçlendirilmesini amaçlıyor.	Evet
Search for Common Ground (SFCG)	Global	Sivil Toplum	Dernekler, Kar Amacı Gütmeyen ve Kar Amaçlı Kuruluşlar, Şirketler, Hükümetler, Çok taraflı Kurumlar	Evet, barış inşa etmek için toplumsal cinsiyet eşitliğinin teşviki ve toplumsal cinsiyet ve çatışma analizinin kişisimsel analizi amaçlı global programları var.	37,500 - 60,000 EUR	Hayır, kurumlara teknik destek ve eğitim sağlayacak aracı ortaklar bulmalarını öneriyor.	Evet, ana amaçlarından biri kadınlarla ortak hareket ederek şiddete karşı gelmeleri ve kendi toplumlarına liderlik etmeleri için gerekli araçları sağlamak.
Urgent Action Fund	Global	Sivil Toplum	Hükümetler, Dernekler, Bireyler	Evet, adalet ve barış kültürü oluşturan kadınları destekliyor.	8,000 \$ USD (Maksimum Hibe Tutarı)	Belirtilmemiş	Evet, kadın hareketleri ve örgütlerinin fonlanmasını amaçlıyor.

Kurum	Coğrafi Bölge	Resmi/Sivil Toplum	Fon Kaynakları	Hibe Programı Toplum-sal Cinsiyete Dayalı Barış İnşası ve P/CVE Çalışmalarına Odaklanıyor Mu?	Hibe Aralığı	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?	Teknik ve/veya Diğer Kapasite Geliştirme Desteği Veriyor Mu?
Women's Fund Asia	Güney Asya, Doğu Asya ve Güneydoğu Asya	Sivil Toplum	Hükümetler, Şirketler, Bireyler	Hayır, spesifik hibe konusu değil.	5,000 \$ - 10,000 \$ USD	Hayır, fakat kapasite geliştirme için fon imkanı sağlıyor.	Evet, yalnızca kadın ve trans hakları kuruluşlarının ve aktivistlerinin bölgedeki insan haklarını geliştirme çalışmalarını destekliyor.
Women's Peace and Humanitarian Fund	Global	Hükümetler arası	Hükümetler, Şirketler, Bireyler	Evet, WPHF tüm dünyada çatışma ve insani kriz ortamlarında kadınların katılımı, liderliği ve güçlendirilmesiyle ilgili fonları desteklemeyi amaçlıyor.	2,500 \$ - 200,000 \$ USD	Evet, ilgili yerel hesap verebilirlik çerçevelerinin kabul edilmesi, izlenmesi ve finanse edilmesini sağlamak için teknik destek veriyor.	Evet, programlanabilir fonlarının tamamı sivil toplum örgütlerine aktarılıyor.
Women for Women International	Global	Sivil Toplum	Hükümetler, Şirketler, Bireyler	Evet, kadınların karşılaştığı toplumsal, ekonomik ve kültürel engelleri hedef alıyor ve Conflict Response Fund (Çatışma Müdahale Fonu) üzerinden savaştan kurtulan kadınların ihtiyaçlarını karşılıyor.	Belirtilmemiş	Evet, kadınların geçimini sağlayıp gelir elde etmeleri için mesleki beceri eğitimleri veriyor.	Evet.

Ek II: WPS Gündeminin Fonlanmasına İlişkin Normatif Çerçeveler

Başta Kadınlar Olmak Üzere Sivil Toplumla Ayrılan Fonun Artırılması Çağrısında Bulunan Önemli Politika Taahhütlerinin Özet Listesi

Kadın, Barış ve Güvenlik Hakkında Genel Sekreter Raporu [2020]	1325 sayılı kararın yirminci yıl dönümü ile ilgili olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Antonio Guterres birtakım önemli taahhüdün yanı sıra kadınlara sürdürülebilir ve esnek fon sağlanmasının küresel bir öncelik olması gerektiğini vurgulayan bir rapor yayınladı. Özellikle “küresel askeri harcamalarda görülen artışı toplumsal altyapıya daha büyük bir yatırımın ve insani güvenliği destekleyecek hizmetlerin teşvik edilmesi bakış açısıyla tersine çevirme” ve “tüm bağışçıların çatışmalardan etkilenen ülkelerin denizaşırı kalkınma yardımlarının en az yüzde 15’inin toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesine ayrılması şartını başlatma” taahhüdünde bulundu.
USAID Kadın, Barış ve Güvenlik Uygulama Planı [2020]	ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID), hedefe yönelik eğitim ve teknik destek sağlayarak WPS alanında ulusal eylem planlarının uygulanmasını hızlandırmak üzere bu alana tahsis edilmiş 27 milyon doları aşkın bir fon yatırımı yapmıştır. USAID “WPS hedeflerine uygun planlanan yatırımları izlemek amacındadır. Bu veriler WPS programlarının planlanmasına destek sağlayacak, coğrafi ve sektörel eksikliklerin tanımlanarak giderilmesine yardımcı olacak, önemli paydaşlara yapılacak raporlamalar için kaynak teşkil edecektir.”
GAPS 10 Adımda: Kadın, Barış ve Güvenlik Taahhütlerinin Uygulamaya Geçirilmesi [2019]	İstişarelerden elde edilen bulgular Kadın Hakları Örgütleri ve sivil toplumun fonlanması da dahil olmak üzere bütüncül bir yaklaşımla mevcut taahhütlerin uygulanması gerektiğini göstermektedir. Başta kadın hakları alanı olmak üzere sivil topluma esnek, erişilebilir ve uzun vadeli sivil fon sağlamaya öncelik verilmelidir.
AB Kadın, Barış ve Güvenlik Eylem Planı [2019]	Yaklaşık 80 ülkeden uzmanı bir araya getiren bu raporda, WPS alanındaki ulusal eylem planlarının güçlü liderlik, gerekli finansman ve yerelleştirme stratejileri, sağlam izleme ve değerlendirme sistemleriyle yürütülebildiği tespit edilmiştir. “En önemlisi de, WPS Ulusal Eylem Planlarının geliştirilmesi ve etkin bir biçimde uygulanması süreçleri katılımcı olmalı ve başta kadın grupları olmak üzere sivil toplumun kadın, barış ve güvenlik konusundaki bakış açılarını yansıtmalıdır.”
Dünya Bankası Grubu Toplumsal Cinsiyet Stratejisi 2016 - 2023 [2016]	Bu kapsamlı dokümanda Dünya Bankası, kurum bünyesinde ve spesifik ülke odaklı yaklaşımlarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin işlevselleştirilmesine ilişkin yeni bir stratejiden söz etmektedir. Özellikle “ne bağışçıların kaynakları ne de ülke bütçeleri toplumsal cinsiyetle ilgili politika söylemine yetişebildiği için, anaakımlaştırma süreci hiçbir zaman fon akışlarına bağlı olmamıştır” denmektedir.
1325 Sayılı Güvenlik Konseyi Kararının Uygulanması Global Çalışması [2016]	Bu çalışma “yeni Kadın, Barış, Güvenlik ve İnsani Eyleme İlişkin Küresel Hızlandırma Aracı (yeni adıyla Kadın, Barış ve İnsani Yardım Fonu) gibi finansman araçları üzerinden tüm düzeylerde barış ve güvenlik alanında çalışan kadın sivil toplum kuruluşları için öngörülebilir, erişilebilir ve esnek fonların artırılmasını önermektedir.”

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadınların Güçlendirilmesi İçin Dönüştürücü Finansman Sağlanması Hakkında Addis Ababa Eylem Planı [2015]	“Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi yönünde gelişime engel olan finansal yetersizliklerin giderilebilmesi için yatırımların ölçek ve kapsam bakımından büyük ölçüde artırılması” hedefiyle, Pekin Beyannamesindeki mevcut taahhütlerin hızlandırılması için politika ve finansman tedbirlerinin belirlenmesi ve kabul edilmesi amaçlı bir plandır.
Şiddete Varan Aşırılıkla Mücadele Hakkında Beyaz Saray Zirvesi [2015]	Aşırıcılığın ele alınmasında kadın ve toplumsal cinsiyet perspektiflerinin önemine atf yapmış, sosyoekonomik müdahalelere ihtiyaç duyulduğunu vurgulamış ve sivil toplum, gençlik ve kadın gruplarının yenilikçi uygulamalarının desteklenmesini teşvik etmiştir.
1325 Sayılı BMGK Kararı Global Çalışması, 13. Bölüm: Kadın, Barış ve Güvenlik Gündeminin Finansmanı [2015]	Toplumsal cinsiyete dayalı kuruluşların yeterli fon alamamasına dair güncel bilgilerle ilgili kapsamlı bir inceleme içermektedir. Bağışçuları “BM’nin yüzde 15’lik hedefini (barış inşası alanında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi amaçlı programlar için ayrılması gereken fon yüzdesi) uygulamaya” ve “kadın sivil toplum kuruluşları için öngörülebilir, erişilebilir ve esnek fonları artırmaya” teşvik etmek de dahil olmak üzere dört öneri sunmaktadır.
OECD 1325 Sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı Finansmanı: Kırılgan Bölgelerde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Haklarının Desteklenmesi Yardımı [2015]	OECD Kalkınma Destek Komitesi (DAC) üyelerinin kırılgan ülke ve ekonomilerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın haklarını destekleyici yardımları artmış olsa da, bu yardımlar hükümetlerin siyasi taahhütlerinin gerisinde kalmaktadır. Bu belge ulus devletlerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin anaakımlaştırılması yönündeki çalışmalarını artırarak bu taahhütlerin yok olmamasını sağlamalarını ve kadın örgütlerine ayrılan öngörülebilir, erişilebilir ve esnek fonları artırmalarını teşvik etmektedir.
Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Şiddete Varan Aşırıcılığın Önlenmesi Eylem Planı [2015]	Üye devletlerin “BM Genel Sekreterinin Güvenlik Konseyine sunduğu kadın, barış ve güvenlik hakkındaki en son raporunda (S/2015/716) da önerildiği gibi, şiddete varan aşırıcılık sorununun çözülmesi için ayrılan tüm fonların bir kısmının kadınların spesifik ihtiyaçlarının karşılanması veya kadınların güçlendirilmesine odaklanan projelere ayrılmasının sağlanmasını” önermektedir.
2242 Sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı [2015]	“BM’nin terör ve şiddete varan aşırıcılıkla mücadele fonlarından yeterli bir miktarda finansmanın kadınların güçlendirilmesi de dahil toplumsal cinsiyet boyutlarını ele alan projelere ayrılması” çağrısında bulunmuştur.
2122 Sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı [2013]	BMGK 2122 sayılı kararı kadınların barış süreçlerine katılımını sağlamak için daha güçlü tedbirler alınması yönünde çağrıda bulunmuş ve üye devletlerin kadınların liderlik gelişimi ve tüm karar alma düzeylerine tam katılımının desteklenmesi yönünde kurumların kapasitelerinin geliştirilmesi ve çalışmalarının desteklenmesi amacıyla fonlama mekanizmaları geliştirmelerini teşvik etmiştir.

“Bağışçuların esnek olmaları ve sivil toplumun ihtiyaçlarını anlamaları son derece önemli. IPF projemizde de görüldüğü gibi mevcut durum çok hızlı değişebiliyor. Kurumların sürdürülebilirliğini ve mümkün olduğunda çalışmalarına başlamaya hazır olabilmelerini destekleyeceği için, sivil toplumun doğrudan çalışmaların yapılamadığı kriz anlarında bile desteklenmesi önemlidir.”

– Charlotte Midouni, Mobdi’un Creative Youth, Tunus